

Yeisu wasana namwanamwana

Yoni ana lelelele

Walo bagubagunana

Buki bwaite kana tolelelele iya Yoni, Sebedi natuna, iya apositoloyao yoli tuwelo kalikava yabo. Nige sauga yabo iboma esana ilelele bukine bwaite koina, na ibomayoi walona bwaite iba, “Tobenaline bwaite iya Yeisu imulolo lalakina koina”. (13:23, 19:26, 20:2 yo 21:7)

Peina 20 tomna 31 koina Yoni bukine bwaite ana lлена yaina iwalo-masalani iwalo, “Na walo bwaite yaleleli na mesabana kwameli yakato Yeisu iya Mesaiya, Yaubada Natuna, na ami meline koina kani yawasi yawasosi esana mena kwalobai.” Buki bwaite koina walo kobwaibwaili nige ibabaibaiwa talolobaili. Iya walo bwaite kaba yatubu koina Yeisu iyaele imiyamiya yo iyamala tomo (1:1 yo 1:14), iya sipi natuna bwaite Yaubada iyawasayama (1:29), iya beledi meyawasina (6:35), iya waila (4:13-14 yo 7:37-38), iya yanuwa yaulina kana mayale (8:12 yo 9:5), iya sipi kali gamwa (10:7 yo 10:9), iya sipi togitekalatan namwanamwana (10:11 yo 10:14), iya toloyoi yo yawasi (11:25), iya kamwasa, walo yawasosi yo yawasi (14:6) yo iya mayau uweuwe yaina (15:1 yo 15:5).

Yeisu Keliso iya Walo meyawasina

1 ¹Sauga ana kaba yatubu koina Walone iyaele imiyamiya. Yo walone iya Yaubada mekanakava, na iya Yaubadanane. ²Sauganane koina walone imiyamiya Yaubada mekanakava. ³Na iya koina Yaubada ginauli meuloili iyamayaleli. Na tem iya nigele, Yaubada kani nige ginauli yabo iyamayale. ⁴Iya koina yawasi, na yawasine iya tomo ali mayale. ⁵Yo boniboniyaine koina mayalene ilala, na boniboniyaine mayalene nige ikakatai. ⁶Mwa Yaubada ana tosagenawasa iyawasayama yanuwa yaulina mena esana Yoni. ⁷Iya ilaoma towalo-masala mayalene kaiwena.

Ilaoma na mesabana iwalo-masala na tomo meuloili simeli. ⁸Yoni iya nige mayalene, na iya mayale kana towalo-masala. ⁹Na mayalene ilalaomane, iya mayale yawasosi kani tomo iwolegili. ¹⁰Kabo ilaoma yo imiyamiya yanuwa yaulina mena. Bwagana iya koina Yaubada yanuwa yaulina iyamayale, na iyamo tomo yanuwa yaulina nige sikakatai iya yaiya. ¹¹Ilaoma yo imiyamiya iboma ana yanuwa mena na iyamo ana yanuwa tomoliyao nige siyayaliyaya koina. ¹²Na siya analiyao siyaliyaya koina yo ali meli sipei koina, italamwagili siyamala Yaubada natunao. ¹³Siyamala Yaubada natunao nige yanuwa yaulina ana kabi mumugana koina o nuwana tomo ali nuwatu mena na Yaubada kabi waluwaluna koina iwolegili.

Walo iyamala tomo

¹⁴Walone iyamala tomo, kabo imiyamiya mekamakava sauga kubwakubwanamo, iya ikalapowon katekamkamna yo walo yawasosi. Kagitai ana wasawasa besiele Yaubada natuna kaigeda-sosisosimo ana wasawasa, iya ilaomaya tamana koina. ¹⁵Yoni Toyababitaio wasane namwanamwanane iyawasa iyogayoga iwaloba, “Iya bwaite tomonane baguna kaiwena yawalo-masala, saugana yawaloba, ‘Iya ilalaoma muligu mena iya ilalakisosi kabo yau, kaiwena iya baguna imiyamiya kabo muli mena yau yayawatagilima.’ ” Bwaine Yoni Toyababitaio ana walo Yesu kaiwena. ¹⁶Iya katekamkamna ikalapowon mwa kaiwena sauga ibaibaiwa kai meuloimai tomeli ana mulolo iloyapowonmai. ¹⁷Yaubada Yudiya kali loinaone iwolegili Mosese koina yo tomo iyakenayagili, na katekamkamna yo walo yawasosi siyawatagilimaya Yesu Keliso koina. ¹⁸Nige tomo yabo Yaubada igigitai bwaimwanamo Natuna iboma igitai. Iya besiele Yaubada, yo iya me tamana simiya toyawa, iya koina Yesu Yaubada kana koleya iyakenayan tomo kolimai.

Yoni Toyababitaio ibomayoi kaiwena iwalo-masala

(Madiu 3:1-12; Malika 1:1-8; Luka 3:1-18)

¹⁹Yudiya ali tobagunao Yelusalema koina tomo tupwaliyao siyawasali silau Yoni koina. Na tomone tolaune kaloli mena siya topwaoli yo tupwaliyao siya Libai ana susuwo yo tabe tupwaliyaoyoi Palisi. Tolaune sineli Yoni koina siba, “Yaiya kowa?” ²⁰Yoni nige imwamwanou na kainali iyamaisa walo dudulai mena iwaloba, “Yau nige Mesaiya.”^a ²¹Kabo sineliyoi siba, “Na kabo kowa yaiya? Kowa Ilaitiya o nigele?” Yoni iba, “Yau nige Ilaitiya.” Tabe sineliyoi siba, “Nuwana kowa palopitawa lalakinawa ilalaoma o nigele?” Kainali iyamaisa iba, “Nigele.” ²²Kabo

a 1:20 Kaina Ibeliu koina siba Mesaiya, na kaina Giliki koina siba Keliso, labuine kali katai Yaubada ana tomo gitegite-sipwaina.

siba, “Kabo kowa yaiya? Tawae kuwalowen kaiwem? Kuwalo dudulai kolimai na mesabana kalau kama toyawasaone ali wasa kaolegili.”²³ Yoni kainali iyamaisa besiele palopita Aiseya ana walo-masala iba, “Yau bwaite tomonaele yayogayoga ule bwagabwaga mena yawaloba, ‘Guyau ana kamwasa kwayadudulai.’”²⁴ Bodane Yudiya tobagunao siyawasali Yoni koina luwali mena Palisi tupwaliyao,²⁵ sineliyani Yoni siba, “Na tawae kaiwena babitaiso uginauli tem kowa nige Mesaiya o Ilaitiya o palopita yabo lalakina?”²⁶ Yoni kainali iyamaisa iba, “Yau waila koina yayababitaiso na iya luwamiu mena itotolo nige wakakatai.²⁷ Iya ilalaoma muligu mena ilalakisosi, nige yagu namwanamwa ipapagan na tem yapwalou yo kaena kana suma kana maina yalivasili.”²⁸ Ginauline meuloina bwaite siyawatagili yanuwa Bedani dedei teya kaluwabu mena bwaine Yolidan wailana koina Yoni tomo iyababitaisoli.^b

Yaubada ana lami

²⁹ Yanuwa ilayan kabo Yoni manna ilau Yeisu igitai ilalaoma koina kabo iba, “Wagitai, bwaine iya laminane Yaubada iyawasayama na tomo yanuwa yaulina mena ali pwanoli ikele-gabaegili.³⁰ Iya bwaine kaiwena baguna yawalowalo, ‘Tomone iya ilalaoma muligu mena ilalakisosi kabo yau, kaiwena iya itubu baguna kabo muli mena yayawatagilima.’³¹ Sauganane koina nige yakakatai yaiya kaiwena yaedeede na iyamo yalaoma tomo yayababitaisoli waila mena, yaina mesabana tomonane yayakenayan tomo Isileli kolili.”³²⁻³³ Yo Yoni iwalo-masala yoi iba, “Baguna nige yakakatai yaiya ilalaoma, na iya iyawasayau na tomo yayababitaisoli waila mena iwalo koliyau iba, ‘Tomone iya naga kani ugitai Yaluyaluwa Tabuna ilobima imiyamiya koina, iya kani tomo iyababitaisoli Yaluyaluwa Tabuna koina.’ Bwaine Yaubada ana walo koliyau. Kabo muli mena yagitai Yaluyaluwa Tabuna ilobima bulibuli mena besiele bunetutu itowa koina.”³⁴ Yabomayoi manigu mena yagitai mwa bwaite kaiwena yawaloba, “Tomone bwaite iya Yaubada Natuna.”

Yeisu ana tobenaliyao bagubagunali ilobaili

³⁵ Yanuwa ilayanyoi Yoni yo me ana tobenaliyao labui sitotolo dedeinane koina,³⁶ yo saugana Yoni Yeisu igitai ilaulau mwa iwaloba, “Wagitai. Iya bwaite laminaele Yaubada iyawasayama.”³⁷ Saugana tobenali labuine Yoni ana walo sibenalan kabo Yeisu mulina mena silau.³⁸ Yeisu itagelakeile igitaili mwa ineli kolili iwaloba, “Tawae nuwanuwamiu?” Kainana siyamaisa siba, “Labai, toweya koina kumiyamiya?” (Walone bwaite kaina Ibeliu Labai kana katai

b 1:28 Bedani yanuwa labui, yabo teya yalasi mena bwaine Meli yo Mata ali dedei, yo yabo teya kaluwabu mena iya waila Yolidan koina.

toyakayakatai.) ³⁹Yeisu kainali iyamaisa iwaloba, “Kwalaoma na wagitai.” Kabo Yeisu mekalikava silau yo sigitai ana kaba miya, mwa kaliyatenane koina simiyamiya mekalikava. Bwaite saugane besiele powa koloki lolau. ⁴⁰Na siya yoli labuine kabona sitotolo Yoni mekalikava kainana sibernalan kabo Yeisu mulina mena silau yabo iya Anidulu yo yabo ana eliyam. Na Anidulu iya Saimon Pita kanakava, ⁴¹mwa Anidulu ana paisowa bagubagunana bwaimwa ilau kanakava Saimon iloyai yo ana wasa iwolena iwaloba, “Mesaiya kalobai, bwaimwa Keliso.” ⁴²Kabo Anidulu Saimoni iyogan ilawan Yeisu koina. Yeisu manna ilau Saimoni koina yo igitai kabo iwaloba, “Kowa Saimoni, Yoni natuna, na esam yaeyawa Sipasa.” (Na esa Sipasa kana bui kaina Giliki koina Pita, bwaimwa kana katai veku.)

Pilipi Yeisu wasana iwalowen Nataniela koina

⁴³Yanuwa ilayanyoi Yeisu inuwanuwatu tem ilau Galili. Pilipi ilobai kabo iedeede koina iba, “Kulaoma kumuliya kolyau.” ⁴⁴Pilipi ana yanuwa Betesaida bwaimwa yanuwane Anidulu te Pita tabe ali yanuwa. ⁴⁵Pilipi Nataniela ilobai yo iedeede koina iwaloba, “Tomo yabo esana Yeisu kalobai. Ilaomaya Nasaleta yo tamana esana Yosepa. Iya kaiwena Mosese ilele lolina bukina mena yo tabe palopitao silele.” ⁴⁶Mwa Nataniela ineli iba, “Tawae namwanamwana yabo kani ilaoma Nasaleta koina? Nuwana nigele.” Kabo Pilipi iba, “Talau na ugitai.” ⁴⁷Saugana igitai Nataniela ilalaoma koina kabo Yeisu iba, “Bwaite tomone iya Isileli yawasosi, nige sowasowana mwakota yabo talobai koina.” ⁴⁸Kabo Nataniela Yeisu inelihan iba, “Gubesi na ukwataiyau?” Yeisu iba, “Yagitaiwo damaya yaulina mena kumiyamiya, muli mena kabo Pilipi iyoganwo.” ⁴⁹Kabo Nataniela katena ipitali mwa iwalo Yeisu koina iba, “Toyakayakatai, kowa Yaubada Natuna yo kowa Isileli ali kin.” ⁵⁰Yeisu iwaloba, “Kumeli kaiwena yawalo kolyau, ‘yagitaiwo damaya yaulina mena.’ Bwaite nige ginauli lalakina, na naga kani ginauli lalakili ugitaili muli mena. ⁵¹Yawalo yawasosi kolyau, naga kani ugitai bulibuli kana gamwa isoke yo Yaubada ana aneloseyau ugitaili sisaesae yo silobilobima Tomo Natuna koina.”

Yeisu waila ibui iyamala oine yanuwa Kena koina

2 ¹Yo kaliyate labui simwawasi kabo kasole kekanna sginauli yanuwa Kena koina bwaimwa dedei Galili. Na kekanne kalona mena Yeisu sinana imiyamiya. ²Yo Yeisu me ana tobenaliyau tabe siyoganli kekanne koina yo boda tupwaliyau mekalikavao silusae yo sikekan. ³Sauganane ali kekan kalona mena yo kali oine siyemwawasili, mwa Yeisu sinana iwalo koina iba, “Natugu, oine meuloina simwawasi.” ⁴Yeisu sinana kainana iyamaisa iba, “Tawae kaiwena kuwalowalo kolyau besiele? Yagu

sauga naga ilalaoma.”⁵ Kabo Yesu sinana iwalo topaisowao kolili iba, “Tem tawae iwalowen waginauli besiele ana walo.”

⁶Yudiya mumugali muli mena kabo sikekan kani nimali yo kekan gogoliyao sideuli-baguna-yagili ali tapwalolo kana lolina besiele. Mwa bwaite kaiwena waila kaba suwe kauli sikisi veku koina siginaulili simiyamiya, kaigeda kaigeda sowasowana waila kana lalaki andeledi lita.^c ⁷Kabo Yesu iwalo topaisowao kolili iba, “Waila kwalegulima na kaba suwe kauline kwayapowonli.” Mwa waila silegulima yo kaba suwe kauliwa siyapowonli. ⁸Kabo Yesu topaisowaone kolili iwaloba, “Wailane tupwana kaba suwe kauline koina kwalegu na kwalawan kekan tanuwagana kwaolena.” Mwa siginauli tawae ana walo besiele, ⁹kabo kekan tanuwaganane wailane ikalai inuma-tonan, katena ipitali kaiwena bwaite oine namwanamwasosina. Na wailane Yesu ibuiyako iyamala oine. Na kekan tanuwaganane nige ikakatai oinene toweya ilaomaya, na topaisowao siya sikatai. Kabo kekan tanuwaganane kasole tauna iyoganama koina, ¹⁰me ana yaliyaya itobalan iwalo koina iba, “Tomo tupwali mumugali besiele yakato oine kana lotonan namwanamwana sipei-bagunayan kekan mena yo saugana tomo sinuma-towa yo kali lotonan sowasowali kabo oine bwagabwaga sipei. Na komiu bwaine kamwasane naenaenane nige waginauli besiele. Kaiwena oine namwanamwana kwapei-baguna-yani yo saugana tomo sinuma-towa yo kali lotonan sowasowali kabo muli mena oine bwaite namwanamwasosina kwapeiyama.” ¹¹Ginauli kaba nuwapwanopwanone bwaite Yesu iginauli yanuwa Kena koina Galili dedeina mena bwaimwa ana paisowa ginauli kaba nuwapwanopwano bagubagunana. Paisowane koina ana wasawasa iyakenayagili tobenaliyao kolili kabo ali meli sipei koina.

Yesu togimwala itao-yawatagilagili Nume Tabu kalona mena
(*Madiu 21:12-13; Malika 11:15-17; Luka 19:45-46*)

¹²Kasole kekanna mulina mena Yesu mesinana yo kanakavao yo ana tobenaliyao silobi Kapeneomi, bwaine koina kaliyate isa simiyamiya. ¹³Yudiya ali mwalelikwa soina kana sauga ikelakubwamako mwa Yesu isae Yelusalema.^d ¹⁴Na Yelusalema koina Yesu ilusae Nume Tabu mena, tomo tupwaliyao ilobaili bulumakau, sipi, yo bunetutu sigimwagimwala-yagili, yo tupwaliyao simiyamiya teibeli mena mane siyakuyakunelae.^e

c 2:6 Tawaloba besiele andeledi lita o nuwana tuwenti paibi galen dalam kaigeda.

d 2:13 Yudiya ali mwalelikwa soina siginauli bolime kaigeda kaigeda ali nuwatu-kalatan tawae iyawatagili kolili Itipita koina saugana boita kana anelose Isileli imwalelikwaili.

e 2:14 Toyakuyakunelae ali paisowa mane sibui Giliki ali mane koina ilau Yudiya ali mane koina na koina tomo Yudiya ali pwaoli sigimwalai. Na ali paisowa koina etulan tupwana silobai.

¹⁵Kabo maina gilgilili ikalaili yo balae iginauli kabo koina togimwala, bulumakau, sipi, meuloili itao-yawatagilagili Nume Tabu koina yo mane toyakunelaewo ali mane nimana mena ikuya-yabekuli yo ali teibeli ibuili. ¹⁶Kabo iwalolau bunetutu kana togimwalayao kolili iba, “Ami gogo meuloina bwaite wakalaili kwayawatagili. Tabu sauga yaboyoi Tamagu ana nume waginauli kaba maketi.” ¹⁷Ana tobenaliyao nuwali mena isae Buki Tabu ana walo iba, “Am nume kana mulolo iwedoli kategu mena besiele mayau.” ¹⁸Yudiya ali tobagunao tupwaliyao Yesu ana paisowa sigitai simunamunai kabo siwalolau Yesu koina siwaloba, “Yaiya ana lolina uginauli besiele? Ginauli kaba nuwapwanopwano yabo uginauli na kakatai yakato kowa am lolina ilaomaya Yaubada koina, yakato sowasowam ginauli bwaite uginaulili.” ¹⁹Yesu kainali iyamaisa iwaloba, “Tem Nume Tabu bwaite wakogwaligwali kani kaliyate yaiyona koina yayatoloyoi.” ²⁰Kainana siyamaisa siba, “Bolime poti sikisi nume bwaite sikabikabi, na gubesi kowa kuwawalo yakato kaliyate yaiyona koina kani kuyatoloyoi?” ²¹(Na Nume Tabu bwaite Yesu kaiwena iwalowalo ibomayoi yona kaiwena. ²²Saugana boita mena itoloyoi ana tobenaliyao nuwali mena isae tawae tauna kona iwalowen kabo simeli Buki Tabu ana walo yo Yesu ana walo ana toloyoi kaiwena.)

Yesu tomo ali nuwatu ikataili

²³Saugana Yesu iyaelemo Yelusalema imiyamiya mwalelikwa soina kana sauga koina ginauli kaba nuwapwanopwano tupwali ipaisowaili. Tomo sibaibaiwa sigitaili mwa simeli yakato iya Mesaiya. ²⁴Na Yesu nige igogolulau yo nige imemeli kolili, kaiwena tomo meuloili ali nuwatu ikatailiko. ²⁵Nige sowasowana tomo yabo Yesu ana wasa iwolena tomo mumugali kaiwena. Yesu tomo meuloina katena yo ana nuwanuwatu mayamayalena koina. Kaiwena kaliyate kaigeda kaigeda tomo mumugaliyao sibuibuili.

Nikodimo ilau Yesu koina boniyai mena

3 ¹Tomo yabo esana Nikodimo, iya Palisi yo tabe Yudiya ali tobaguna yabo. ²Boniyai mena ilau Yesu koina yo itobalan iwalo koina iba, “Labai, kakatai kowa toyakayakatai kulaomaya Yaubada koina kaiwena ginauli kaba nuwapwanopwano bwaite uginaginaililine nige sowasowana yaiya yabo iginaulili tem Yaubada nige mekanakava.” ³Yesu Nikodimo kainana iyamaisa iba, “Yawalo yawasosi koliwo, tem nige ukwakabi yaboyoi kani nige Yaubada ana kaba lolina ugigitai.” ⁴Na Nikodimo iba, “Tem tomo ilalakiko kani gubesi sikabiyanyoi? Nige sowasowana ilusaeyoi sinana diyana kalona mena na ikabiyoi.” ⁵Yesu Nikodimo kainana iyamaisa iba, “Yawalo yawasosi koliwo, nige sowasowana tomo yabo ilusae Yaubada ana kaba lolina koina bwaimwanamo ikabi yaboyoi

waila yo Yaluyaluwa Tabuna kolili. ⁶Tomo tamana yo sinana sikabi kwapi koina meyawasina, na tem Yaluyaluwa Tabuna kabi waluwaluna iwolena tomone koina kani yaluyaluwana meyawasina. ⁷Tabu katem iwawakaka yagu walone kaiweli saugana yawaloba ukwabi yaboyoi kabo Yaubada ana kaba loina kulusae. ⁸Toweya koina yaumai itowa ilalau iboma iloina. Kita yaumaimo daguguna tabenalan na iyamo nige takakatai toweya ilaomaya yo toweya ilalau. Besiele tomo meuloina siya ali kabi waluwaluna silobai Yaluyaluwa Tabuna koina, ali meli nige sowasowana tagitai na ali paisowa koina ali meli uwena sowasowana tagitai.”

⁹Kabo Nikodimo Yesu inelinyoyoi iba, “Gubesi na kani am walone kanna iyawatagili?” ¹⁰Yesu iba, “Kowa yakato Isileli ali toyakayakatai lalakina yabo. Na gubesi mwa nige nuwam imamayale yagu walone kaiwena? ¹¹Yawalo yawasosi koliwo, ginauline kakataili kaedeede kaiweli yo kawalo-masalagili tawae kagitaili, na iyamo komiu nige kwamemeli ama walone kaiweli. ¹²Nige sowana yaedeede ginauli bulibuli mena kaiweli kaiwena kani nige kwamemeli. Kaiwena ginauli situbu yanuwa yaulina mena kaiweli yaedeede na iyamo nige wakakawa-yawasosi. ¹³Nige yabo yaiya isasae bulibuli mena bwaimwanamo Tomo Natuna iya ilobimaya bulibuli mena. ¹⁴Mosese kopa ikalai yo weso makamakayauna iginaulti yo iyatake ginagina koina ule bwagabwaga mena. Ee bwaine besiele naga muli mena Tomo Natuna sikeleisinan kelose mena. ¹⁵Mwa tem yaiya imeli koina yawasi miyamiya yaina ilobai. ¹⁶Yaubada yanuwa yaulina imulolososi koina kabo natuna kaigeda-sosisosimo italamwan mwa tem yaiya imeli koina nige sowasowana iboita na yawasina miyamiya yaina ilobai. ¹⁷Yaubada natuna iyawasayama yanuwa yaulina mena, nige tomo sabi yatalayanna na iyawasayama sabi leboili. ¹⁸Nige sowasowana tomo yabo yatala ilobai tem imeli natuna koina. Na tem yaiya nige imemeli koina ana yatala mayamayalena imiyamiya kaiwena iya nige imemeli Yaubada Natuna kaigeda-sosisosimo koina. ¹⁹Yatala yaina bwaite besiele. Mayale ilaomako ilusae yanuwa yaulina mena na tomo ali nuwatu iyaelemo boniboniyai mena yo nuwanuwali lalakina boniyai, mayalene sisikotanan kaiwena mumugaliyao sine. ²⁰Siya analiyao mumugana naenaena siginaginauli mayalene sikalomagigilan nige nuwali silau mayalene koina kaiwena genuwali mayalene ali naenaena iyakenayan mayale mena. ²¹Na siya analiyao mumugali sinamwanamwa yo sidudulai silau mayale mena kaiwena nuwanuwali tomo ali paisowa sigitai yo sikatai yakato ali kaiwe ilaomaya Yaubada koina.”

Yoni Yesu itobalan

²²Muli mena Yesu me ana tobenaliyao silau dedei Yudiya yo bwaine koina simiyamiya sauga tupwana na tomo iyabayababaitaisoli. ²³Yoni

Toyababitaeso besiele tomo iyabayababitaesoli yanuwa Aionon bwaimwa Salim papalina mena kaiwena bwaine koina waila lalakina imiyamiya mwa tomo meuloilo silaulau koina na iyabayababitaesoli. ²⁴Bwaine sauganane koina Yoni naga sipepei deli mena. ²⁵Yoni ana tobenaliyao tupwaliyao sigamwapakiki Yudiya yabo mekalikava sugu mumugana kaiwena toisabo simuliya mesabana kani idudulai Yaubada manna mena. ²⁶Kabo tobenaliyaone silau Yoni koina siba, “Toyakayakatai, tomowa baguna mekamkava waila Yolidan dedei yabo mena, iya kaiwena kuwalo-masala, iya bwaite sauga iyaele tomo iyabayababitaesoli. Tomo sibaibaiwasosi silaulau koina, na nige silalaoma kolila.” ²⁷Yoni kainali iyamaisa iba, “Nige sowasowana ginauli yabo iyawatagili tomo yabo koina bwaimwanamo tem Yaubada kaiwe iwolena koina. ²⁸Na komiu beyabeyana kwaboma kwabenalan yawaloba yau nige Mesaiyanane na Yaubada iyawasa-baguna-yagauma Mesaiyane kaiwena. ²⁹Tokasole tauna iya kani sinene ikalai na kasole taunane ana eliyam isanasana kasole tauna yo sine ali yawatagili kaiweli, mwa iya iyaele ibenabenali. Saugana ibenalan kasole tauna kainana iyaliyaya lalakina. Ee bwaine yagu yaliyaya lalakisosina yalobaiyako. ³⁰Esana kani ilalaki na esagu kani ilobi.”

Tomone ilaomaya bulibuli mena Yaubada kainana iwalowalowen

³¹Yoni iwaloyoi iba, “Tomone iya ilaomaya yanuwa yaulina mena iya yanuwa yaulina tomona yo iedeede ginauli tawae situbu yanuwa yaulina kaiweli. Na tomone ilobimaya bulibuli mena iya ilalakisosini kabo tomo meuloila. ³²Ginaultawae bulibuli mena igitaili yo ibenalagili wasaliyao iwalo-masalagili, na iyamo nige yabo ana walone simemeliyan. ³³Na tem yaiya ana walone imeliyan iya ikawa-yawasosi yakato Yaubada iya towalo-yawasosi. ³⁴Iya Yaubada iyawasayama iedeede Yaubada kainana kaiwena Yaubada Yaluyaluwana iwolena koina yo iya ipowon. ³⁵Tamana imulolo Natuna koina mwa ginaultawae meuloina ipei nimana mena. ³⁶Tem yaiya imeli Yaubada Natuna koina iya yawasi miyamiya yaina ilobaiyako. Na tem yaiya Natunane isikotanan nige sowana yawasi miyamiya yaina ilobai, na Yaubada ana munamunai kani imiyayai koina.”

Yeisu mekanakava Sameliya sinena siedeede waila kaiwena

4 ¹Palisi wasa sibenalan yakato Yeisu tomo sibaibaiwa ikalaili iyabayababitaesoli siyamala ana tomuliyayao, kabo ana tomuliyayao Yoni ana tomuliyayao sibaibaiwa-gabaegili. ²Na Yeisu nige iboma tomo yabo iyabayabitaeso na ana tobenaliyaomo siya siyabayabitaeso. ³Sauganane koina Yeisu ikataiyako yakato iya wasana Palisi sibenalanako, mwa dedei Yudiya ilogabaen na ipileyoi ilau dedei Galili.

⁴Yeisu ana laune Galili kaiwena kani ilau dedei Sameliya kana kamwasa koina iloutusi, ⁵kabo ilau iyawatagili yanuwa yabo esana Saika bwaimwa Sameliya dedeina mena. Yanuwane nige kana mwayaga imamamalawe bwatanone beyabeyana Yakobo iwolena natuna Yosepa koina. ⁶Waila keli yabo iyaele bwaine beyabeyana Yakobo ikeliyako. Laune koina Yeisu kamnana inae, kabo imiyasio waila keline dedeina mena. Sauganane koina besiele kala pwasinasina.

⁷⁻⁸Sauganane koina Yeisu ana tobenaliyao iyawasali silaoko yanuwa yabo koina na kan sigimwala, kabo Sameliya sinena yabo ilaoma waila legu kaiwena. Mwa Yeisu iwalo sinene koina iba, “Sowaswana waila kuleguyama yanuma?” ⁹Kabo Sameliya sinena iwalo Yeisu koina iba, “Kowa Yudiya tomona yo yau Sameliya sinena. Na gubesi mwa ukawanoi koliyau yakato waila yaleguyawa kunuma?” Sinene walone bwaite iwalowen kaiwena Yudiya yo Sameliya nige sikakawa-elieliyam. ¹⁰Yeisu sinene kainana iyamaisa iba, “Temga ukwatai tawae Yaubada sowaswana iyeyawa yo temga ukwatai yaiya yau mwa wailane yakawanoiyan koliwo, kabo ukwawanoi koliyau na waila meyawasina yaeyawa.” ¹¹Kabo sinene iba, “Taubala, waila keline imamalawesosi, na nige am kaba legu ipapagani na mesabana wailane kulegu. Waila meyawasina toweya kani ukwalaiya? ¹²Gubesi, am nuwatu yakato kowa kulalakisosi kabo tubumai Yakobo na tem waila namwanamwasosina kuyeyama? Nuwana nigele, kaiwena Yakobo waila keline bwaite iyeyama kolimai, yo iya mekanakava natunao, yo ana sipi yo ana bulumakau, beyabeyana waila keline iya ali kaba numanuma.” ¹³Yeisu sinene kainana iyamaisa iba, “Tem yaiya tomo wailane bwaite koina inuma kani galogalona imaguyoi, ¹⁴na tem yaiya wailane koliyau yaolena inuma nige sowaswana galogalona imaguyoi. Wailane bwaite yaolena koina kani iyamala waila bunubunuwasina (doelu) yo waila miyamiya yaina.” ¹⁵Sinene iwaloba, “Taubala, waila bwaite kuyeyama yanuma na tabu galogalogu imamaguyoi na tabu yalalaomayoi waila keline koina yaleleguyoi.”

¹⁶Yeisu iba, “Kulau wainem kuyogan na mekamkava kwalaoma.” ¹⁷Sinene iba, “Nige wainegu ipapagani.” Mwa Yeisu sinene kainana iyamaisa iba, “Na walo yawasosi kuwalowen, nige wainem ipapagani. ¹⁸Beyabeyana ukwasole me paibi na taune iya sauga bwaite mekamkava kwamiyamiya nige wainem besi. Mwa kabona am walo iyamala yawasosi.” ¹⁹Saugana sinene Yeisu ana walo bwaite ibenalan katena ipitali kabo iwaloba, “Taubala, yakataiwo tomala kowa palopita yabo. ²⁰Kai Sameliya tubumayao koyane bwaite koina sipwalopwalou Yaubada koina na komiu Yudiya kwawalo yakato kaba tapwalolo bwaimwanamo iya Yelusalema.” ²¹Kabo Yeisu iba, “Sine, yagu walone kumeliyan. Sauga ilalaoma tomo meuloili kani sipwalou Tamali koina na nige koyane bwaite koina o tem

Yelusalema. ²²Komiu Sameliya kwapwalopwalouya iya nige wakakatai koina na kai Yudiya kapwalou Yaubada iya kakatai koina, kaiwena tolebolebo ilaomaya kai Yudiya kolimai. ²³Na sauga ilalaoma yo tabe iyawatagilimako, kabo siya Tamala kana topwalou yawasosiwo koina sitapwalolo yo ali tapwalolone yaluyaluwali meuloina mena yo tabe kate yawasosili mena. Siya bwaite besiele totapwalolone Yaubada nuwanuwana. ²⁴Yaubada iya yaluyaluwa, mwa koinaele analiyao siya sipwalopwalou koina ilonamwayagili yaluyaluwali meuloina mena yo tabe kate yawasosili mena sipwalou koina.” ²⁵Sinene iwaloba, “Yakatai yakato iya Mesaiyane ilalaoma, mwa saugana tem ilaoma, kabo ginauli meuloina ikabi-yamayale kolimai.” (Na walone Mesaiya bwaimwa kaina Ibeliu na kana bui kaina Giliki koina siba ‘Keliso.’ Kali katai Yaubada ana gitesipwa tomona.) ²⁶Yeisu kainana iyamaisa iba, “Na yau Mesaiyanaele mwa koliwo yawalowalo.”

Tobenaliyao sipileyoima Yeisu koina

²⁷Saugana tobenaliyao sipileyoima Yeisu koina, yo kateli ipitali kaiwena sigitai Yeisu iedeedede sine yabo koina. Na nige yabo ineneliyan ali edeedede yaina o tawae kaiwena iedeedede sinene koina. ²⁸Kabo sinene kana waila patu ilogabaen yo mwayamwayau mena ipileyoi ilau yanuwa mena. Kabo iwalo tomo meulolili kolili iba, ²⁹“Kwalaoma tomo yabo wagitai, iya mumugagu meuloina yaginuililiko iwalo-masalagili kolyau. Nuwana iya Mesaiyanane.” ³⁰Mwa tomo meuloina yanuwa mena silau Yeisu koina. ³¹Saugana sinene ipipileyoi yanuwa mena, na naga bodane siyayatagili Yeisu koina, kabo tobenaliyao siwalo Yeisu koina siwaloba, “Toyakayakatai, kan yabo ukwan.” ³²Mwa kainali iyamaisa iba, “Kagu imiyamiya komiu nige wakakatai.” ³³Kabo tobenaliyao sibomayoi siedeedede kolili siwaloba, “Nuwana tomo yabo kan ikalayama ikekanko.” ³⁴Kabo Yeisu iba, “Kagu ele bwaite, iya iyawasayaumane ana nuwatu yaginuali yo ana paisowa yaemwawasi. ³⁵Komiu ami edeedede yabo kwawalo bwaite besiele, ‘Waikena esopalimo simiyamiya kabo sepasepa yo kelikeli kali sauga.’ Na yawalo kolimiu, manimiu ilau tanone wagitai. Kanna imatuwako mwa sowasowana takeli. ³⁶Saugana tokelikeli tano kanna sikeli maisana namwanamwana sikalai yo kannane bwaimwa tomo yawasi miyamiya yaina silobalobai. Kabo tokuma yo tokelikeli siyaliyaya toyawa lalakina. ³⁷Walo bwaite iba ‘yabo ikuma yo tabe yabo ikelikeli,’ na iyamala walo yawasosi besiele bwaite. ³⁸Saugana yayawasamiu kwalau tano wakeli bwaimwa beyabeyana komiu nige wakukumai. Tomo ulolili tanone sikumai na komiu ali paisowa kanna kana namwanamwa kwalobai.”

Tomo Sameliya sibaibaiwa simeli Yeisu koina

³⁹Tomo Sameliya sibaibaiwa simiyamiya yanuwa Saika koina simeli Yeisu koina kaiwena sinene ana edeedede sibenalan iba, “Iya mumugagu

meuloina yaginauliliko iwalo-masalagili kolyau.”⁴⁰ Kabo saugana silaoma Yeisu koina mwa sikawanoi tem imiyamiya mekalikava. Kabo kaliyate labui Yeisu imiyamiya yanuwane koina yo iyakayakatai.⁴¹ Mwa tomo sibaibaiwa tabe simeli Yeisu ana yakayakatai kaiwena.⁴² Kabo tomo siwalolau sinene koina siwaloba, “Nige yakato am walone bwaite kaiwena na kameli, na iyamo kabomamo ana edeedede kabenalan mwa kakatai walo yawasosi iya tomo yanuwa yaulina mena kali tolebolebo.”

Yeisu toloina lalakina yabo natuna iwoisi

⁴³Kaliyate labuine simwawasi kabo Yeisu dedei Sameliya ilogabaen yo ilau dedei Galili.⁴⁴ Na tauna kona Yeisu iwaloko ana tobenaliyao kolili iba, “Palopita yabo iboma ana yanuwa tomonliyao nige siyakakasisyan.”⁴⁵ Na iyamo saugana ilau iyawatagili Galili dedeina koina Galili tomonliyao Yeisu ana yawatagili kaiwena siyaliyaya. Kaiwena beyabeyana ilau Yelusalema mwalelikwa soina kaiwena yo ana paisowa meuloili ipaipaisowaili Galili tomonliyaone sigitaiyako bwaine koina.⁴⁶ Yeisu ilauyoi Kena, Galili dedeina beyabeyana yanuwane koina waila ibui iyamala oine. Na bwaite koina toloina yabo ilaoma, na natuna tauna ikasiebwa Kapeneomi koina.⁴⁷ Saugana toloinane wasa ibenalan yakato Yeisu ipileyoimako Yudiya dedeina koina yo iyawatagilimako Galili, kabo ilau koina yo ikawanoi yakato tem mekanakava silau Kapeneomi na natuna iwoisi, kaiwena melumelune ana kasiebwa ipolowesosi.⁴⁸ Yeisu iwalo koina iba, “Nige yabo kolimiu imemeliyagau. Tem ginauli kaba nuwapwanopwano yo kaba nuwayai wagitaili kabo kwameli.”⁴⁹ Kabo toloinane iba, “Taubala, kulaoma talau natugu ugitai kabo muli mena iboita.”⁵⁰ Yeisu iwalo koina iba, “Kupileyoi, natum kani nige iboboita.” Tomone Yeisu ana walo imeliyan kabo ipileyoi ilau.⁵¹ Iya iyaele naga ilaulau kamwasa mena, kabo ana topaisowao ilobaili yo ana wasa siwolena siwaloba, “Natum inamwanamwako.”⁵² Kabo ineliyagili toisabo sauga koina natunane yona itulu, mwa siba, “Laina lolau mena wan koloki besiele yona wedowedolina itulu.”⁵³ Kabo melumelune tamana nuwana mena isae laina bwaine saugane koina mwa Yeisu iwalo koina iba, “Natum kani nige iboboita”. Kabo toloinane mekanakavao ana nume kana tomiyayao meuloili simeli.⁵⁴ Yeisu saugana ipileyoima Yudiya dedeina mena ginauli kaba nuwapwanopwano labuina bwaite ipaisowai Galili dedeina mena.

Yeisu tobelu yabo iwoisi waila Beteseda koina

5¹ Sauga yabo tabe, Yeisu ilauyoi Yelusalema Yudiya ali tapwalolo kekanna yabo kaiwena.² Yelusalema kaba lusalusaena yabo esana siba Sipi ali Gamwa. Na waila kipukipuna yabo iyaele kaba lusalusaene dedeina mena, esana kaina Ibeliu siba Beteseda.^f Nume gwau kali baibaiwa paibi sikabi-

f 5:2 Betesaida iya yanuwa esana imiyamiya Galili dedeina mena na Beteseda iya waila esana imiyamiya Yelusalema kalona mena.

takikilagili wailane koina. ³⁻⁴Gwaune tokasiebwao sibaibaiwa ali kaba miya, siya tomangibugibu, siya kaeli youyouli, yo siya yoli sitawalololi.⁵ ⁵Bwaine koina tobelu yabo iyaele ikasiebwa bolime kana baibaiwa teti eit (38). ⁶Yeisu tomone igitai ikenokeno yo ikatai sauga imamalawesosi ikasikasiebwa, mwa ineli iba, “Gubesi, nuwanuwam kunamwanamwa?” ⁷Tobelune Yeisu kainana iyamaisa iba, “Taubala, saugana tem wailane imwasali, nige tosagu yabo imiyamiya na isaguiyau na mesabana yalobi wailane kalona mena. Saugana tem yatonan yakato yagayolobi waila mena na tomo yabo igayolobi bagunako.” ⁸Kabo Yeisu iwalo tobelune koina iba, “Kutolo am dam ukwalai na kulau.” ⁹Kabo sauganane koina tobelune inamwanamwa yo itolo, ana dam ikalai yo ilau. Na ginauli bwaite iyawatagili Yudiya ali Sabati koina, ¹⁰mwa Yudiya ali toloinao sigitai tobelune ana dam ikalakalai kabo siwalo koina siba, “Kaliyate Sabati kabona. Loina isikote tabu paisowa Sabati koina. Nige sowana am dam ukwalai na kulau.” ¹¹Kabo kainali iyamaisa iba, “Tomo bwaite iwoisiyau iba, ‘Am dam ukwalai na kulau.’” ¹²Kabo toloinaone sineli siba, “Toisabo tomo iwalo koliwo yakato am dam ukwalai kulau?”

¹³Na tobelune bwaite nige sowasowana kainali iyamaisa kaiwena kana towoisine esana nige ikakatai, kaiwena boda lalakina siyaele waila dedeina mena yo Yeisu ilusola luwali mena ilau. ¹⁴Saugana toloinaone silowasi, nige sauga mamalawena kabo Yeisu tobelune ilobaiyoi Nume Tabu kalona mena, yo iwalo koina iba, “Ugitai, kunamwanamwako. Mumugana naenaena kulopei koina kisi sauga muli mena ginauli naenaesosina kulobai.” ¹⁵Kabo tobelune ilau Yudiya ali toloinao ali wasa iwolegili iba, “Tomala Yeisu mwa iwoisiyau.”

Yaubada Natuna iya Toyatala yo yawasi yaina

¹⁶Yeisu tobelune iwoisi Sabati koina mwa kaiwena Yudiya toloinao siyatubu Yeisu sikalomagigilan yo sauga meuloina sigamwapakiki koina. ¹⁷Kabo Yeisu iwalo kolili iba, “Tamagu kaliyate kaigeda kaigeda ipaipaisowa bwagana Sabati, yau tabe besiele yapaisowa.” ¹⁸Walone bwaite Yudiya toloinao iula-munamunaili kaiwena ali nuwatu yakato Sabati kana loina ilikwai, yo tabe iwawalo iya tamana Yaubada yo iwawalo iya Yaubada mekanakava sitoyatoyawa. Kabo sikepate kaikaiwe nuwanuwali Yeisu siunuyamate. ¹⁹Kabo Yeisu iwalo kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, Yaubada Natuna nige sowasowana ginauli yabo iboma ipaisowai, na ginauline bwaite igitaiya Tamana koina mwa tabe sowasowana ipaisowai. Kaiwena ginauline bwaite Tamana ipaipaisowaili

g 5:3-4 Tolele-panaisi tupwaliyao walo bwaite sipei. Tokasiebwane sisanasana tem wailane imwasali kaiwena ali nuwatu Yaubada ana anelose sauga tupwana ilaoma yo wailane ikasi-bui. Na yaiya ibaguna wailane kalona mena woisi ilobai. Bwaite ali meli tubuliyao kolili ilaoma.

mwa tabe Natuna ipaisowai besiele. ²⁰Tamana natuna imulolo koina, yo paisowa bwaite ipaisowaili meuloina iyakenayan natuna koina. Paisowane siya sauga bwaite nige ilalalaki, na tamana paisowa lalakisosina kani iyakenayan na ipaisowaili, ana paisowane koina kani katemiu iyapitali. ²¹Kaiwena tamana toboita ikeleyatololi yo yawasili iwolegili kabo besiele tabe iya natuna yawasina iwolena tomo siya igitesipwaili kolili. ²²Yaboyoi tabe, tamana nige tomo yabo iyayatalayan, na yatala kana loina meuloina iwolena natuna koina, ²³na mesabana tomo meuloli natuna siyakasisiyani besiele Tamana siyakasisiyan. Yaiya tem natuna nige iyayakasisiyan, iya kana toyawasayamane nige iyayakasisiyan.”

²⁴Yeisu iwalooyoi iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, yaiya tem yagu walo ibenalan yo imeli kagu toyawasayaumane koina kani yawasi miyamiya yaina ilobai yo nige sowasowana loina kolokololona ilobai. Kani boita dedeina ilogabaen yo ilau yawasi miyamiya yaina koina. ²⁵Yawalo yawasosi kolimiu, sauga iyaele ilalaoma yo tabe iyawatagilimako, kabo toboita Yaubada Natuna kainana sibenalan, yo siya tem kainana sibenalan yawasi sikalai. ²⁶Tamana iya yawasi yaina, kabo besiele tabe italamwan natuna iya yawasi yaina. ²⁷Iya Tomo Natuna kabo tamana ipei iya tomo meuloli ali toyatala. ²⁸Tabu katemiu siwawakaka walone bwaite kaiwena. Sauga iyaele ilalaoma yo toboita siya salai mena kainana kani sibenalan, ²⁹kabo sitoloyoima kali salai mena. Siya ginauli namwanamwana sipaipaisowaili kani sitolo yawasi miyamiya yaina koina, na siya ginauli naenaena sipaipaisowaili kani sitolo loina kolokololona manna mena maisali kaiwena. ³⁰Nige sowasowana ginauli yabo yabomamo yapaisowai yagu nuwatu mena. Na yayatala-yagimiu besiele tawae Tamagu iwalowen koliyau, mwa yagu yatala idudulai. Kaiwena nige yakato yaboma yagu nuwatu mena yapaipaisowa, na iya kagu toyawasa ana nuwatu mena yapaisowa.”

Yeisu wasana kana toyawasa waloli

³¹Yeisu iwalooyoi Yudiya toloinao kolili iba, “Tem yabomayoi wasagu yayawasayan, kani ami nuwatu yakato yagu walo-masala nige walo yawasosi. ³²Na yaboyoi tabe iyaele wasagu iwalo-masalanako yo yakatai walo bwaite iwalowen kaiwegu iyamala yawasosi, kabo ilonamwayagimiu yagu walo-masala wakawa-yawasosiyan. ³³Kaiwena beyabeyana tomo tupwali, bwaimwa topwaoli yo Palisiyao, kwayawasali silau Yoni Toyababitaeso koina yo saugana Yoni wasagu iwalowen iwalo yawasosi kolili. ³⁴Yau nige yanuwanuwatu yakato tomo yabo iyawasa kabo yagu wasa isagui yo iyamala yawasosi, na Yoni ana yawasa kaiwegu yawalowen kolimiu kaiwena nuwanuwagu kwameliyan na lebo kwalobai. ³⁵Yoni iya besiele lampa iwedoli tauna kona yo imayale, kabo

sauga kubwakubwana koina nuwanuwamiu kwalau mayalenane koina na kwayaliyaya. ³⁶Yagu paisowa kaikaiweli kilakilalali siyakenayagimiu yakato yaiya yau na siya ali walo-masala ilalakisosi kabo Yoni ana walo-masala. Na ginauline kaikaiweline yapaipaisowailine siwalo-masala yakato kagu toyawasa iya Tamagu. Kaiwena ginauline yapaipaisowailine Tamagu kaiwena. ³⁷Taba Tamagu iya iyawasayau iya iboma wasagu iwalowalowen. Na kainana nige sauga yabo kwabebenalan, yo kana koleya nige wagigitai. ³⁸Ana walo nige wakakalaili yo kwamemeliyagili kaiwena nige kwamemeliyagau. ³⁹Komiu Buki Tabu kwayasiyasili yo kwanuwanuwatui lalakina kaiwena ami nuwatu iya ana walo koina yakato yawasi miyamiya yaina kwalobai. Na Buki Tabu ana walo bwaite iwalowalo yau kaiwegu, ⁴⁰na komiu kwasikotanagau nige kwalalaoma kolyau na yawasi miyamiya yaina wakalai. ⁴¹Nige yanuwanuwatu tomo ali tobali kaiwena, ⁴²na yakataimiu, yakatai Yaubada ana mulolo nige imiyamiya katemiu mena. ⁴³Tamagu esana koina yalaoma na komiu kwasikotanagau. Na tem tomo yabo iboma esana koina ilaoma ee kani kwayaliyaya-yan. ⁴⁴Nuwanuwamiu tem kamikavao sitobalanagimiu na nige wakekepeate Yaubada kana tobali kaiwena, iya Yaubada kaigeda-sosisosimo. Bwaite mumugamiune kaiwena nige sowasowamiu kwameliyagau. ⁴⁵Tabu kwanuwanuwatu yakato yau kani yayakewaimiu Tamagu koina. Nigele, Mosese iya mwa kwabatoko yakato iya kami tosagu, kani sauga muli mena iyakewaimiu. ⁴⁶Tem kwameliko Mosese ana walo koina sowasowana kwameli taba kolyau kaiwena ilelelele kaiwegu. ⁴⁷Na nige sowasowamiu sauga bwaite yagu walo kwameliyan kaiwena Mosese ana lelelele nige kwamemeliyan.”

Yeisu boda paibi tausau iyakanli

(Madiu 14:13-21; Malika 6:30-44; Luka 9:10-17)

6 ¹Kabo muli mena Yeisu iyaele Galili dedeina mena kabo kalita Galili ilopanaisi. Na kalita Galili esana labuina waila Taibiliya. ²Kabo boda lalakina Yeisu siyamuli kusuli kaiwena ana paisowa kaba nuwapwanopwano siya tokasiebwa sibaibaiwa iwoisili sigitaili. ³Yeisu ikawasae koya mena yo me ana tobenaliyao simiyasio. ⁴Sauganane koina, tomo Yudiya ali mwalelikwa soina ikelakubwamako. ⁵Yeisu manna ilau boda lalakina igitaili silalaoma koina, mwa iwalo Pilipi koina iba, “Kani toweya kali tagimwalaiya na bodane bwaite tayakanli?” ⁶Yeisu iwalo besiele bwaite kaiwena nuwanuwana Pilipi itonan. Na Yeisu ikataiyako tawae kani iginauli. ⁷Pilipi Yeisu kainana iyamaisa iba, “Nuwana mane siliba kana baibaiwa tu andeledi takalai na beledi tagimwalai na nuwana tatabe-kivikivi kikiuna kikiuna tayauyan, na kani nige sowasowana meuloiline silobai.” ⁸Yeisu ana tobenali yabo esana Anidulu, iya Saimon Pita kanakava, iwaloba, ⁹“Bwaite gamene kana beledi esana bali kali

baibaiwa paibi yo kana iye kikiuli labui. Na iyamo tomo meuloili bwaite kani nige sowasowali.”

¹⁰Kabo Yesu iwalo ana tobenaliyao kolili iba, “Kwawalo tomo meuloili simiyasio bwaine dedeinane koina kawasine ana kaba kin namwanamwane koina.” Siginauli besiele kabo tomo meuloili simiyasio kawasi pwatana mena. Tomo kali baibaiwa nuwana besiele paibi tausan. ¹¹Kabo Yesu beledine ikalaili yo ikawatoki Yaubada koina, yo muli mena iwolegili ana tobenaliyao kolili na siyauyagili tomo siya tomiyasiyone kolili. Iye ikalaili yo tabe iginauliyoi besiele. Kabo tomo sikekan kanasiga kali liye silobai. ¹²Saugana sikekan yo meuloili diyali sisu, mwa Yesu iwalo ana tobenaliyao kolili iba, “Kantele meuloina kwatano-gogonan, tabu yabo mosomosona kwalologabaen.” ¹³Kabo kantele meuloina sitano-gogonan yo kodo kali baibaiwa tuwelo sitauli sikalapowon kantelene ilaomaya beledine kali baibaiwa paibi kolili. ¹⁴Kabo tomo siya Yesu ana paisowa ginauli kaba nuwapwanopwano sigitai siwaloba, “Walo yawasosi iya palopitawa tasanasanaiwa ilaomako.” ¹⁵Yesu ikataiyako tomo nuwanuwali silaoma koina na sisamalului tem iyamala ali kin, mwa ilogabagili ibomamo ilau ikawasaeyoi koya mena.

Yesu kalita pwatana mena ilau
(*Madiu 14:22-33; Malika 6:45-52*)

¹⁶Saugana dabwelo isusugu, Yesu ana tobenaliyao silobi kalita Galili koina, ¹⁷simwalisae waga mena yo sikuke sipapanaisi Kapeneomi. Saugana iboniyai, Yesu nige naga ipipileyoi kolili. ¹⁸Yaumai kaikaiwena ilotalu yo kalita ibagolu. ¹⁹Kabo siwosewose tupwana kali mwayaga imamalawe besiele paibi o sikisi kilomita kabo Yesu sigitai ilaoma kalita pwatana mena wagane kaiwena, kabo simatausi lalakina. ²⁰Na Yesu iwalo kolili iba, “Tabu kwamamatausi, koyau.” ²¹Kabo me ali yaliyaya Yesu imwalisae waga mena yo mwayamwayau siulisi dedeinane koina nuwanuwali silalauwa.

Yesu kana loya kaiwena tomo silau Kapeneomi

²²⁻²⁴Yanuwa ilayan Yesu me ana tobenaliyao siyaele Kapeneomi, na bodane paibi tausanwa siyaelemo simiyamiya Galili dedei yabo mena dedeinane koina Guyau iyayakanliwa. Siyaelemo dekawa mena Yesu sisanasanai, kaiwena sikatai laina waga kaigeda imiyamiya magu mena yo tabe sikatai saugana tobenaliyao waga mena simwalisae yo sikuke Yesu nige mekalikava. Saugana bodane sikatai Yesu bwaine koina nigele kabo sitonan tem kamwasa siloyai na silopanaisi Kapeneomi Yesu kaiwena. Kabo waga tupwali silaoma siulisi. Na wagane silaomaya yanuwa Taibiliya koina. Kabo bodane simwalisae wagane kolili yo silopanaisi Kapeneomi.

Yeisu iba “Yau yawasi miyamiya yaina beledina”

²⁵Saugana bodane siulisi Kapeneomi Yeisu bwaine koina silobai. Kabo siwalo koina siba, “Toyakayakatai, tawanesana kulalaoma bwaite koina yo gubesi am laolaoma?” ²⁶Yeisu kainali iyamaisa iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, nige yakato ginauli kaba nuwapwanopwano yapapaisowaiwa wagitai mwa kaiwena kwaloyaloyaiyau, na beledi bwaite yaeyawa wakan na diyamiu sisu kaiwena mwa kwaloyaloyaiyau. ²⁷Tabu kwapapaisowa kaiwesosi beledine naga kani inae kaiwena. Na iyamo kwapaisowa kaiweya beledi miyamiya yainane bwaimwana Tomo Natuna kani iyeyawa kolimiu. Kaiwena Yaubada kawa-namwanamwa ipeiyako Natunane koina.” ²⁸Kabo bodane sineli Yeisu koina siba, “Na tawae Yaubada nuwanuwana kapaisowai?” ²⁹Kainali iyamaisa iba, “Paisowane bwaite besiele, Yaubada nuwanuwana iya iyawasayauma kwameliyan.” ³⁰⁻³¹Kabo tomo siwalo Yeisu koina siba, “Ginaulti kaba nuwapwanopwano yabo uginaulti kabo kagitai na mesabana kameli-yagiwo. Tubumayao beyabeyana beledi bwaite mana sikekan ule mena, besiele Buki Tabu ana walo iba, ‘Beledi ilobimaya bulibuli mena iwolena sikan.’ Na tawae kowa kani uginaulti?” ³²Mwa Yeisu iwalo kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, nige yakato Mosese beledine ilobimaya bulibuli mena iyeyawa kolimiu na Tamagu beledi yawasosi ilobimaya bulibuli mena sauga bwaite iyeyawa kolimiu. ³³Na beledi bwaite Yaubada iyeyawa ilobimaya bulibuli mena bwaimwa iya mwa yawasi miyamiya yaina iwolena tomo yanuwa yaulina kolili.” ³⁴Kabo siwaloba, “Taubala, beledine bwaite kuyeyama kolimai kaliyate kaigeda kaigeda.” ³⁵Yeisu iwalo kolili iba, “Na yau yawasi miyamiya yaina beledina. Yaiya tem ilaoma koliyau kani nige sowasowana iguliyam yo yaiya tem imeliyagau nige sowasowana galogalona imaguyoi sauga yabo. ³⁶Na besiele tabe yawaloko kolimiu, wagiteyauko na iyaele nagamo nige kwamemeliyagau. ³⁷Analiyao tomo siya Tamagu iyelimako koliyau kani silaoma koliyau, nige sowasowana yasikotanagili. ³⁸Kaiwena yau yalobimaya bulibuli mena nige yakato yaboma yagu nuwatu yapaisowai na iya iyawasayauma ana nuwatu yapaisowai. ³⁹Mwa bwaite Tamagu ana nuwatu, yakato tabu yabo yayayakwalalele siya tomone iyelimako koliyau, na kaliyate mwawamwawasina koina yakele-yatololi boita koina. ⁴⁰Kaiwena Tamagu ana nuwatu bwaite besiele, analiyao tem sigitaiyau yo simeliyagau yawasili miyamiya yaina silobai, yo sauga ana kaba mwawasi koina boita mena yakele-yatololi.”

⁴¹Saugana Yeisu iwalo, “Yau beledi bwaite ilobimaya bulibuli mena”, tomo Yudiya walo bwaite kaiwena siyatubu sibalabalamumu. ⁴²Siba, “Tomone iya Yeisu, Yosepa natuna, tamana yo sinana takataili, awa? Na gubesi na iba, ‘Yau yalobimaya bulibuli mena?’” ⁴³Yeisu iwalo kolili iba,

“Kwamwanou, tabu kwabomayoi kwabalabala-mumu luwamiu mena. ⁴⁴Nige sowasowana yabo ilaoma koliyau bwaimwanamo Tamagu iya iyawasayauma kaiwe iwolena koina na ilaoma koliyau. Na kaliyate ana kaba mwawasi koina kani boita mena yakele-yatoloyoi. ⁴⁵Palopitao silele siba, ‘Yaubada kani ginauli meuloina iyakenayagili.’ Kabo siya analiyao Tamagu ana walo sibenalan yo ali katai sikalai koina, kani meuloili silaoma koliyau. ⁴⁶Nige tomo yabo Tamagu igigitai, na iyamo iya ilaoma koina iyamo igitai. ⁴⁷Yawalo yawasosi kolimiu, yaiya tem imeli koliyau, iya yawasi miyamiya yaina ikalaiyako. ⁴⁸Yau yawasi miyamiya yaina beledina. ⁴⁹Tubumiyao beledi bwaite mana sikan ule mena na iyamo siboita. ⁵⁰Na beledi bwaite ilobimaya bulibuli mena tem tomo sikan kani nige sowasowana siboita. ⁵¹Yau yawasi miyamiya yaina beledina bulibuli mena yalobimaya. Tem yaiya tomo beledine bwaite ikan, kani yawasina imiyayai sauga meuloina. Bwaite beledine iya bulumagu, iya kani yatalamwan na tomo meuloili yanuwa yaulina mena yawasili miyamiya yaina silobai.”

⁵²Tomo Yudiya walone bwaite sibenalan kabu sibomayoi sigamwapakiki lalakina siba, “Tomone gubesi mwa bulumana iyeyama takan?” ⁵³Yeisu iwalo kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, tem Tomo Natuna bulumana nige wakakan yo kwasinena nige kwanunuma kani nige yawasimiu imiyamiya. ⁵⁴Yaiya tem bulumagu ikan yo kwasinegu inuma iya yawasina miyamiya yaina ilobaiyako yo kaliyate mwawamwawasina koina kani yakele-yatoloyoi boita mena. ⁵⁵Kaiwena bulumagu iya kan yawasosi yo kwasinegu iya waila yawasosi. ⁵⁶Yaiya tem bulumagu ikan yo kwasinegu inuma, iya imiyamiya koliyau yo yau yamiyamiya koina. ⁵⁷Tamagu iya meyawasina iyawasayau yo iya koina yawasigu yakalakalai. Kabo besiele tabe, yaiya tem bulumagu ikan, iya kani yawasina koliyau ikalalakalai. ⁵⁸Yawalowalo bwaite beledine ilobimaya bulibuli mena kaiwena. Manane tubumiyao sikan ule mena siboita. Na yaiya tem beledi bwaite ilobimaya bulibuli mena kaiwena yawalowalo ikan kani yawasina imiyayai sauga meuloina.” ⁵⁹Yeisu walo bwaite iwalowen yanuwa Kapeneomi koina saugana iyakayakatai nume tapwalolo mena.

Tomuliyaya sibaibaiwa Yeisu silogabaen

⁶⁰Sauganane tomuliyayao Yeisu ana walo beledi kaiwena sibenalan, mwa sibaibaiwa sibomamo siwaloba, “Walo bwaite kana benali ipolowesosi, kita genuwala.” ⁶¹Yeisu ikataiyako tomuliyayaone sibalabalamumu ana walone kaiwena mwa iwalo kolili iba, “Tawae kaiwena yagu walone bwaite kaiwena kwamunamunai? ⁶²Na gubesi, tem ginauli kaba nuwapwanopwano wagitai o nuwana tem Tomo Natuna isaeyoi bulibuli mena, bwaimwa beyabeyana imiyamiya koina, kani yagu walone kwameliyan? ⁶³Yaubada yaluyaluwana sowasowana

yawasi iwolena tomo kolili, tomo sibomamo nige sowasowali. Yaubada yaluyaluwana yo yawasina siya mwa yagu walone yayapanaisanako kolimiu. ⁶⁴Na komiu tupwamiyao nige kwamemeli.” Yeisu iwalo besiele kaiwena beyabeyana ikataiyako analiyao siya nige simemeliyan yo yaiya iya bwaite kani iwalo-masalan Yudiya toloinao kolili. ⁶⁵Yo Yeisu iwalo yoi iba, “Yagu walo kana katai bwaite besiele. Nige sowasowana yabo ilaoma kolyau bwaimwanamo Tamagu kaiwe iwolena koina na ilaoma.”

⁶⁶Sauga bwaite koina Yeisu ana tomuliyayao sibaibaiwa sipileyoi yo nige tabe simumuliya yoi. ⁶⁷Kabo Yeisu itagelakeile yo ana tobenaliyao yoli tuwelo kolili iba, “Na komiu, nuwanuwamiu tabe kwalau?” ⁶⁸Saimon Pita Yeisu kainana iyamaisa iba, “Guyau, yaiya kani koina kalalaune? Kowa koliwo walo miyamiya yaina. ⁶⁹Kakataiyako mwa kameli yakato kowa Yaubada ana tomo yakayakasisina.” ⁷⁰Kabo Yeisu iwalo kolili iba, “Na yau yomiu tuwelone yagitesipwaimiuko, awa? Na luwamiu mena kaigeda iya Seitani gamwana kana tokabi.” ⁷¹Yeisu iedeede Yudasa iya Saimon Isikaliota natuna kaiwena. Mwa bwagana iya yoli tuwelone kalikava yabo na iyamo kani Yeisu iwalo-masalan Yudiya toloinao kolili.

Yeisu yo kanakavao

7 ¹Kabo muli mena Yeisu itakitakikili dedei Galili kalona mena. Nige nuwanuwana ilau dedei Yudiya kalona mena yaina kaiwena Yudiya ali toloinao nuwanuwali siunuyamate. ²Na Yudiya ali soi lalakina yabo esana sipei Gwau Soi kana sauga ikelakubwamako.^h ³Na Yeisu ana susu bwaimwa kanakavao yawasosi sigitai kana tomuliyayao nige sibabaibaiwa kabo sitalawasiyan siwalo Yeisu koina siba, “Dedei bwaite kulogabaen na kusae Yelusalema Yudiya dedeina kabo am tomuliyayao am paisowa ginauli kaba nuwa pwanopwano kupaipaisowaili na sigitagitaili. ⁴Tem tomo yabo nuwanuwana wasana ilalaki na boda sikatai, nige sowasowana ana paisowa ipaisowa wadam. Ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa kupaisowaili mayale mena na tem tomo meuloili yanuwa yaulina mena sigitaili kabo esam ilalaki.” ⁵Bwagana iya kanakavao, na nige simemeli koina. Ali nuwatu besiele tomo meuloili ali nuwatu. ⁶Koinaele Yeisu iwalo kanakavao kolili iwaloba, “Yagu sauga yawasosi nige naga ilalaoma. Na komiu bwaite ami sauga saugane meuloina. ⁷Tomo meuloili nige sikakalomagigi-lagimiu, na yau sikalomagigi-lagau kaiwena ali nae yawalo-masalan kolili yo yayakenayagili. ⁸Komiu kwalau Yelusalema soine kaiwena. Na yau kani nige yalalau bwaite sauga, kaiwena yagu sauga naga ilalaoma.” ⁹Yeisu walo bwaite iwalowen kanakavao kolili, mwa nige ilalau na imiyamiya Galili.

h 7:2 Gwau Soine koina, Yudiya sinuwatu-kalatan beyabeyana tubuliyao Isileli silokeikeile ule mena na sikenokeno gwau kaloli mena.

¹⁰Yeisu kanakavao silau soine kaiwena, iya mulili mena kabo ilau, na nige iuutu-mayale, ilolowadawadam-yagili. ¹¹Soi kalona mena Yudiya ali toloinao Yeisu siloyaloyai yo sinelineliyan siba, “Iya toweya?”

¹²Boda luwali mena tomo sibaibaiwa siedeede Yeisu kaiwena. Tupwaliyao siwaloba, “Iya tomo namwanamwana,” na tupwaliyaoyoi siba, “Nigele, iya tomwakota yo tomo iwoyawoya-pwanolili.” ¹³Na nige yabo nuwanuwana iedeede tomo manli mena kaiwena tomo meuloili simatausi Yudiya toloinaone kolili.

¹⁴Soi bwaite luwaluwalina mena, kabo Yeisu ilau ilusae Nume Tabu mena kabo ilau kaba yakayakatai ana dedei koina yo iyatubu iyakayakatai.

¹⁵Yudiya ali toloinao kateli sipitali ana yakayakatai kaiwena kabo siba, “Tomo bwaite iya nige isisikulu, na gubesi mwa ana sonoga ilalaki?”

¹⁶Yeisu kainali iyamaisa iba, “Yagu yakayakatai bwaite nige yaboma yagu nuwatu mena, na ilaomaya kagu toyawasayauma koina. ¹⁷Tem tomo yabo nuwanuwana Yaubada ana nuwatu ipaisowai kani igite-lobai yagu yakayakataine ilaomaya Yaubada koina na nige ilalaoma yaboma yagu nuwatu mena. ¹⁸Walo yawasosi, tem tomo yabo iedeede iboma ana nuwatu mena, iya nuwanuwana iboma kana tobali ipaisowai na esana ilalaki. Na iya ipaisowai kana toyawasa kana tobali kaiwena iya towalo-yawasosi yo nige mwakota koina. ¹⁹Mosese linaone iyeliwa kolimiu, wa? Na nuwanuwamiu kwaunuyamateyau mwa kaiwena yawalo yakato nige yabo luwamiu mena Mosese ana linaone iobigaili.” ²⁰Toloinao boda Yeisu kainana siyamaisa siwaloba, “Nuwana yaluyaluwa biki ilusae koliwo mwa kuwalowalo bwaite besiele. Yaiya nuwanuwana iunuyamatewo?”

²¹Kabo Yeisu iba, “Yau tobelu yabo yawoisi Sabati mena kabo meuloimiu katemiu sipitali. ²²⁻²³Komiu kwawalo tabu paisowa Sabati. Na tem natumiyao kali nigwenigwe kana kaliyate iyawatagili Sabati yabo koina kani kwatalam na nigwenigwe sikalai kaiwena nuwanuwamiu lalakina tem Mosese ana lina kwamuliya.ⁱ Nigwenigwe mumugana Mosese nige iyayatubu, na ilaomaya tubumiyao bagubagunasosili kolili. Na tawae kaiwena kwamunamunai kolyau saugana tobelune yona meuloina yawoisi Sabati mena? ²⁴Tabu yagu paisowane kaiwena kwanunuwatu-bwagabwaga yakato kwayakewaiyau. Na ilonamwayagimiu tem kwanuwatu-namwanamwa yo kwaloina dudulai kabo wakatai yakato yagu paisowane idudulai Yaubada manna mena.”

Tomo Yudiya siwaloba, “Yeisu iya Mesaiya o nigele?”

²⁵Tomiyu Yelusalema tupwaliyao siba, “Tomo bwainene iya toloinao sitonatonan yakato tem siunuyamate, wa? ²⁶Na wagitai. Iedeede tomo

i 7:22-23 Yudiya mumugali bwaite. Melumelu ikabi kabo kaliyate eit (8) mulina mena nigwenigwe mumugana siginauli koina.

manli mena na toloinaone ana walo nige situtupa-kaukausi. Gubesi, nuwana toloinao ali nuwatu yawasosi yakato iya Mesaiya? ²⁷Tem Mesaiya ilaoma nige sowasowana tomo sikatai toweya ilaomaya. Na Yesu kita takataiyako toweya ilaomaya, mwa iya nige Mesaiya.” ²⁸Yesu iyaelemo iyakayakatai Nume Tabu koina, kabo kainana lalakina mena iwaloba, “Na gubesi, ami nuwatu yakato wakataiyau na tabe wakatai toweya koina yalaomaya? Nuwana nigele. Nige yau yaboma yagu nuwatu mena yalalaoma, na Tamagu iyawasayau kabo yalaoma. Iya mumugana inamwanamwa. Iya nige wakakatai, ²⁹na yau yakatai, kaiwena iya iyawasayau mwa yalaoma kolimiu.” ³⁰Yesu iwalo besiele, kabo Yudiya toloinao nuwanuwali yakato silokalatan yo sipan, na nige sowasowana tomo yabo nimana ipei yona mena kaiwena ana sauga nige naga iyayawatagilima. ³¹Yo boda luwali mena tomo sibaibaiwa simeli Yesu koina, yo siwalo siba, “Na tem tomo uloina iyawatagilima yakato iya Mesaiya, gubesi, sowasowana ana paisowa kaikaiweli Yesu ana paisowa kaikaiweli silalaki-gabaegili? Nuwana nigele. Mwa koinaele ama nuwatu yakato Yesu iya Mesaiya.”

³²Tomo ali walone bwaite kaiwena mwa Palisiyao sibenalan. Kabo Palisiyao yo topwaoli lalakili simiyagogo siedeede kabo siloina yakato pilisiman, siya Nume Tabu kana togitekalatanwo, silau yakato Yesu sikabikalatan na sipan. ³³Kabo Yesu iwaloba, “Yagu miyamiya mekaukavao komiu sauga kubwakubwana, kabo muli mena kani yalogabaegimiu yo yapileyoi yalau toyawasayaumane koina. ³⁴Kani kwaloyaiyau, na kani nige kwalolobaiyau kaiwena dedeine bwaite yalalaune koina nige sowasowana kwalaoma koina.” ³⁵Yudiya ali toloinao walone bwaite sibenalan kabo sibomamo sitalatalawasi siba, “Tomone iya toweya ilalauya yakato kani taloyai na nige talolobai? Nuwana kani ala dedei ilogabaen yo ilau Giliki ali dedei kolili toweya siya Yudiya tupwaliyao simiyamiya na tem siya yo Giliki tomoliyao iyakayakataili? ³⁶Iwaloba, ‘Tem kwaloyaiyau kani nige kwalolobaiyau.’ Na gubesi kana katai? Tabe besiele iwaloba, ‘Nige sowasowamiu kwalau dedei bwainene yalalaune koina.’ Walone bwaite kaiwena kaba nuwapwanopwano yawasosi kolila.”

Yesu iedeede waila meyawasina kaiwena

³⁷Gwau soina kana kaliyate mwawamwawasina koina, iya kaliyate lalakisosina, Yesu itolo yo iwalo kainana lalakina mena iba, “Yaiya kowa tem galogalom imagu ilonamwayagiwo kulaoma koliyau kunuma. ³⁸Tem kumeli koliyau kulaoma na kunuma. Kaiwena Buki Tabu iwalo-masala yakato waila yalubwasi meyawasina kani ididi-yawatagilima siya analiyao simeli koliyau.” ³⁹Saugana Yesu iwalo ‘waila yalubwasi meyawasina’ iedeede Yaluyaluwa Tabuna kaiwena, analiyao tomo

simeli Yesu koina kani sikalai. Na sauganane koina Yaluyaluwa Tabuna nige naga iwowolegili, kaiwena Yesu nige naga itotoloyoi boita mena yo naga ana wasawasa ikakalai.

Tomo boda labui signauli

⁴⁰Boda lalakina meuloina Yesu ana walo sibenalan mwa sibaibaiwa siba, “Walo yawasosi, tomone bwaite Yesu iya palopitawa Yaubada iwaloyameli kani ilaoma.” ⁴¹⁻⁴²Tomo tupwaliyao siba, “Iya Mesaiya.” Na tupwaliyaoyoi siba, “Kita takataiyako Buki Tabu ana walo iwaloba, ‘Mesaiya kani ilaoma Deibida ana susu koina yo sikabi Bedeliema, dedei bwaimwa beyabeyana Deibida imiyamiya koina.’ Na Yesu iya Galili tomona, nige sikakabiyen Bedeliema, mwa iya nige Mesaiya.” ⁴³Kabo Yesu kaiwena boda labui siyakasa. ⁴⁴Tupwali nuwanuwali sikabi-kalatan yo sipan, na iyamo nige tomo yabo nimana ipepei Yesu yona mena.

Yudiya ali toloinao nige Yesu simemeliyan

⁴⁵Kabo pilisimanwo siya Nume Tabu kana togitekalatanwo sipileyoi silau topwaoli lalakili mekalikavao Palisi kolili kabo siya siwalo pilisiman kolili siba, “Tawae kaiwena nige wakakalaiyama?” ⁴⁶Mwa kainali siyamaisa siba, “Nige sauga yabo tomo yabo ana walo besiele tomone bwaite ana walo.” ⁴⁷Kabo Palisi me ali munamunai siwalo pilisimanwo kolili siba, “Imwakota tomo meuloili kolili na sauga bwaite ana mwakota kolili ikalaimiu tabe. ⁴⁸Kai Palisi mekamakavao toloinao nige tomonane kamemeliyan. ⁴⁹Nigele molosi. Na boda bwaite simeliko koina siya Mosese ana loina nige sikakatai, siya Yaubada iwaloko kaiweli kani iyamaisali.” ⁵⁰Nikodimo, iya Palisi ali boda yabo yo iya beyabeyana ilau Yesu koina boniyai mena, iwalolau kanakavao kolili iba, ⁵¹“Ala loina iba tabu tomo kana loina taginauli tem nige naga ana edeedede tabebenalan yatala koina yo talolobai ginauli tawae ipaisowa-yanaeli.” ⁵²Na Palisiyaone Nikodimo siyokoian siba, “Na gubesi, nuwana kowa tabe kulaomaya Galili? Kulau naga Buki Tabu ukwalai kuyasili namwanamwai kabo ukwatai yakato kani nige palopita yabo ilalaomaya Galili.”

Sine ganaganawalina sikalaiyama Yesu koina

8 ¹Tomo meuloili sipileyoi silau ali nume kaigeda kaigeda kolili, na Yesu ilau ikawasae koya Olibe koina. ²Yanuwa ilayanyoi malala kikiuna, Yesu ipileyoi ilau Nume Tabu mena kaba yakayakatai dedeina mena, mwa boda silaoma simiya-takikilan, yo iya imiyasio iyakayakatai kolili. ³Loina kana toyakayakataiwo mekalikavao Palisiyao sine yabo siyogan mekalikava silusae. Na sinene bwaite silobai iganaganawali kabo silawanama boda manli mena siyatolo. ⁴Mwa siwalo Yesu koina siba,

“Toyakayakatai, sine bwaite kalobai tau yabo mekanakava siganawali. ⁵Na Moses ana loina koina iba sine ganaganawalina besiele bwaite talovekui kanasiga iboita. Na kowa am nuwatu gubesi?” ⁶Neli bwaite sineliyan yakato Yesu sitonan na tem siyakewai. Na Yesu nige kainali iyayamaisa na ipwalou yo nima gibuna mena ilelelele bwatano mena. ⁷Siya siyaelemo simiyamiya na sinelinelu koina, mwa itolo yo iba, “Tem yaiya kolimiu nige sauga yabo nae igiginauli, iya veku ikalai igabae-bagunayan sinene koina.” ⁸Kabo tabe ipwalouyoi yo ileleleleyoi bwatano mena. ⁹Ana edeedede bwaite sibenalan mwa kaigeda kaigeda ilaulau iyatubuya tautaubalao kolili ilau kanasiga meuloili silowasi-woli. Yesu ibomamo silogabaen mekanakava sinene bwaite itotolo salina mena. ¹⁰Yesu itoloma yo ineli sinene koina iba, “Kam toyakewao meuloili toweya siyaele?” ¹¹Sinene Yesu kainana iyamaisa iba, “Taubala, nige yabo imiyamiya, meuloili silowasiko.” Kabo Yesu iba, “Yau tabe kani nige yayayakewaiwo. Na kulau, tabu sauga yaboyoi naenaena ugiginauliyoi.”

Yesu ibomayoi kaiwena iedeededede

¹²Sauga yabo koina Yesu iwalo tomo kolili iba, “Yau yanuwa yaulina kana mayale. Tem yaiya imuliya koliyau kani yawasi kana mayale ikalai yo nige sowasowana ilokeikeile boniboniyai koina.” ¹³Kabo Palisi siwalo koina siba, “Kuboma yakato wasam kuyawasayan, kani nige sowasowana kameliyagiwo.” ¹⁴Yesu Palisi kainali iyamaisa iba, “Bwaite walone yawalowen walo yawasosi, bwagana yaboma kaiwegu yawalo-masala. Kaiwena yakatai toweya koina yalaomaya yo toweya koina yalalau, na komiu nige wakakataiyau. ¹⁵Komiu tomo kwayatalayagili besiele tomo yanuwa yaulina ali nuwatu. Na yau nige yagiginauli besiele. ¹⁶Na tem tomo yabo yayatalayan yo kana loina yawalowen yagu loina idudulai yo iyamala yawasosi, kaiwena nige yaboma loiane bwaite yagiginauli, na Tamagu iya iyawasayau iya mekaukava. ¹⁷Komiu ami loina koina silelelobiyen yakato tem tomo labui ali walo sitoyatoyawa kabo toyatala kani walone ikawa-yawasosi. ¹⁸Yau yaboma wasagu yayawasayan, besiele Tamagu iya iyawasayau iya tabe wasagu iyawayawasayan.”

¹⁹Kabo Yudiya toloinao Yesu sineliyan siba, “Na tamam toweya?” Kainali iyamaisa iba, “Yau nige wakakataiyau yo Tamagu tabe nige wakakatai. Tem wakataiyau, tabe Tamagu wakatai.” ²⁰Yesu walo bwaite iwalowegili, saugana iya iyaele iyakayakatai Nume Tabu kalona mena, dedei bwaine mulolo kaba peipeina salina mena bwaimwa toloinao ali kaba miyagogo dedeina salina mena. Na nige toloina yabo Yesu ikakabikalatan na sipan, kaiwena ana sauga nige naga iyawayatagili.

²¹Yesu iwalo yoi Yudiya toloinao kolili iba, “Yalalau yo kani kwaloyaiyau. Na iyamo kani nige wagigitaiyau kaiwena komiu nige

sowasowamiu yagu kaba lau dedeinane koina kwalaoma, na komiu kwalalau naenaena koina mwa kani kwaboita.”²² Kabo Yudiya toloinao sibomamo siedeede siba, “Iya iba kita nige sowasowala talau dedeine ilalaune koina. Ana walo bwaite kana katai gubesi? Nuwana kani ibomayoi iunuyamate na ilau toboita ali dedei mena.”²³ Yeisu ali nuwatu ikataiyako kabo iwalo kolili iba, “Komiu kwalaoma yauli mena, na yau yalaoma kewa mena. Komiu yanuwa yaulina bwaite tomonliyao, na yau nige yanuwa yaulina tomona besi.”²⁴ Bwaite iya kaiwena yawaloba ami naenaena koina kani kwaboita. Tem yagu walone kaiwegu nige kwamemeliyan kani ami naenaena koina kwaboita.”

²⁵ Kabo toloinaone siwalo koina siba, “Kuwalo kolimai yaiya kowa.” Kainali Yeisu iyamaisa iba, “Besiele tauna kona yawalowenako kolimiu.”²⁶ Ginauli sibaibaiwa sowasowagu yawalowen kaiwemiyo yo maisamiu yaginauli na nige yawawalowegili. Kaiwena iya iyawasayau iya towalo yawasosi yo ginauli bwaite yabenalagili koina mwa yawalowen yanuwa yaulina tomonliyao kolimiu.”²⁷ Na iyamo nige naga sikakatai tawae Yeisu iwalowalowen kolili tamana kaiwena. ²⁸ Kabo Yeisu iwaloba, “Saugana Tomo Natuna wakeleisin kelose mena kabo kani wakatai yakato yau yaiya. Yo tabe kani wakatai nige ginauli yabo yaboma yapapaisowai na iya Tamagu iyakenayagau mwa yawalowalowen. ²⁹ Na iya iyawasayau iya mekaukava. Iya nige ilologabaegau, ginauli meuloina bwaite yapaipaisowailine iyaliyaya kaiweli.”³⁰ Na siya tomo Yudiya Yeisu ana yakayakatai sibenabenalan sibaibaiwa simeliyan.

Abelamo natunao yo Seitani natunao waloli

³¹ Kabo Yeisu iwalo siya tomo Yudiya ana yakayakatai simeliyan kolili iba, “Tem kwameli yagu yakayakataine koina yo wakabikalatan, komiu kagu tomuliya yawasosi.”³² Kabo kani wasa namwanamwana kaiwegu wakatai yakato walo yawasosi yo walo yawasosine iya kani ilivasimiu.”³³ Mwa Yeisu kainana siyamaisa siba, “Kai Abelamo tubunao, nige sauga yabo kapapaisowa besiele topaisowa panpanli. Gubesi mwa kuwaloba ‘walo yawasosine kani ilivasimiu?’”³⁴ Yeisu iwalo kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, tomo meuloi siya naenaena signaginauli siya naenaena kana topaisowa panpanli.”³⁵ Topaisowa panpanna nige imimiyasosi ana taubala ana susuyao mekanakavao, na taubalane natuna iya imiyayai susune kolili. ³⁶ Na tem Yaubada Natuna ilivasimiu kani kwaemala tomo livalivasili yawasosi. ³⁷ Yakatai komiu Abelamo tubunao. Na komiu tupwamiyao nuwanuwamiu kwaunuyamateyau kaiwena yagu yakayakatai kwasikotanan. ³⁸ Tawae Tamagu iyakenayagau yaginauli na komiu waginauli besiele tamamiu Seitani iyakenayagimiu.”³⁹ Kabo kainana siyamaisa siba, “Kai tamamai Abelamo.” Yeisu iba, “Tem Abelamo natunao komiu sowasowana ami paisowa besiele Abelamo

ana paisowa. ⁴⁰Tawae yabenalan Yaubada koina iya walo yawasosi mwa yawalowen kolimiu. Komiu nuwanuwamiu kwaunuyamateyau, na Abelamo mumugana nige besiele mumugamiu, iya nige tounuyamate, mwa kaiwena komiu nige Abelamo natunao besi. ⁴¹Na komiu kwapaipaisowa tamamiu Seitani ana paisowa.” Kabo Yeisu kainana siyamaisa siba, “Tabu kuwawalo yakato kai tamamai uloina. Kaiwena kai tamamai ele mwa Yaubada iboma yo kai natunao yawasosi.”

⁴²Kabo Yeisu iwaloyoi kolili iba, “Tem nuwana Yaubada iya tamamiu kani kwamulolo kolyau, kaiwena yau yamiyamiya koina yo yalaomaya koina. Na yau nige yaboma yagu nuwatu mena yalalaoma, iya iyawasayauma. ⁴³Yagu walo nige nuwamiu idududulai-yan, kaiwena nige nuwanuwamiu yagu walone kwabenalan. ⁴⁴Komiu tamamiu Seitani, iya natunao komiu mwa sauga meuloina nuwanuwamiu tamamiu ana nuwatu kwamuliya. Ilaoma kaba yatubu koina iya tounuyamate yo nige sauga yabo kamwasa dudulaina koina ilalau, kaiwena walo yawasosi nige imiyamiya koina. Saugana tem imwakota bwaimwa iya mumugana yawasosi, yo bwaite kaiwena iya tomwakomwakota yo mwakota mumugana meuloina iya tamali. ⁴⁵Mwa kaiwena yau walo yawasosi yawalowen na komiu nige kwamemeliyagau. ⁴⁶Tem wakatai me yagu naenaena kwayakenayagau. Na tem yagu walone walo yawasosi tawae kaiwena nige kwamemeli-yagau? ⁴⁷Yaubada natunao Yaubada ana walo sibenalan. Komiu nige Yaubada ana walo kwabebenalan kaiwena komiu nige natunao besi.”

Yeisu mekanakava Abelamo waloli

⁴⁸Kabo tomo Yudiya Yeisu kainana siyamaisa siba, “Nuwana kawalo dudulai saugana kawalo yakato kowa toyauyaule besiele Sameliya tomonliyao yo yaluyaluwa biki ilusae koliwo.” ⁴⁹Mwa kainali iyamaisa iba, “Nige yaluyaluwa biki ilulusae kolyau, yau Tamagu yayakasisiyan na komiu nige kwayayakasisi-yagau. ⁵⁰Yau nige yakepakepate yakato esagu yapeiseyan, na yabo iyaele nuwanuwana esagu ipeiseyan yo iya toyatala dudulaisosina. ⁵¹Yawalo yawasosi kolimiu, yaiya tem yagu walo iobigaili nige sowasowana iboita.” ⁵²Tomo Yudiya ali nuwatu yakato Yeisu iwalowalo kwapina ana boita kaiwena mwa siwalo koina siba, “Kabo kakatai yawasosi yakato yaluyaluwa biki ilusae koliwo. Abelamo yo palopitao siboitako na kowa kuba ‘yaiya tem yagu walo iobigaili nige sowasowana iboita.’ ⁵³Tubumai Abelamo iboitako, nuwana kuboma am nuwatu mena yakato kulalaki-gabaen? Yo palopitao siboitako tabe. Na kunuwatui yakato yaiya kowa?” ⁵⁴Yeisu kainali iyamaisa iba, “Tem nuwana yaboma esagu yapeiseyan, na kani esagune nige kannu ipapagan. Na komiu kwawalo yakato Tamagu iya ami Yaubada, iya mwa esagu ipeipeiseyan. ⁵⁵Komiu nige wakakatai, na yau yakatai. Nuwana

tem yawaloba, iya nige yakakatai, kani yau yaemala tomwakomwakota besiele komiu. Na iya yakatai mwa ana walo yabenalan yo yabenali-kalatan. ⁵⁶Beyabeyana tubumiu Abelamo inuwatui yakato yagu sauga yawatagilima yanuwa yaulina mena igitai, kabo iyaliyaya, yo saugana imiyamiya Yaubada salina mena igitaiyau mwa iyaliyaya.” ⁵⁷Kabo tomo Yudiya siwalo koina siba, “Am bolime nige naga pipti ilolobai kabo gubesi mwa kuwalo yakato Abelamo ugitai?” ⁵⁸Kainali iyamaisa iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, muliya kabo Abelamo iyawatagilima yau yamiyamiya.” ⁵⁹Yeisu ana walone bwaite kaiwena, mwa veku sikalaili yakato silovekui, na ikeno-wadam, kabo Nume Tabu ilogabaen.

Yeisu tomangibugibu yabo manna iyalala

9 ¹Saugana Yeisu ilalau kamwasa mena kabo tomangibugibu yabo igitai sinana ikabiyman man gibugibuna. ²Ana tobenaliyao sineli siba, “Toyakayakatai, yaiya ana pwanoli, iya o sinana yo tamana ali pwanoli mwa kaiwena sikabi man gibugibuna?” ³Yeisu iba, “Nige iya ana pwanoli o sinana yo tamana ali pwanoli kaiwena na manna igibu. Bwaite iyawatagili na mesabana tomo sigitai Yaubada ana paisowa yo ana kaiwe iyawatagili yawasina koina. ⁴Kaliyate koina sowasowana kagu toyawasa ana paisowa taginauli na boniyai ilalaoma nige sowasowana paisowa yabo taginauli. ⁵Saugana yau yamiyamiya yanuwa yaulina mena yau yanuwa yaulina kana mayale.”

⁶Yeisu walone bwaite iwalowen kabo ikaiso bwatano mena, kaisona koina iyebweli, yo ikalai isau tomangibugibu manna mena. ⁷Kabo iwalo koina iba, “Kulau kipukipu Sailoma koina manim kudeuli.” (Esa Sailoma kana katai yawayawasa.) Kabo tomone ilau kipukipune koina manna ideuli yo ipileyoima inamwanamwa manna silala yo ginauli meuloina igitaili. ⁸Kabo ana elieliyamwao yo tomo siya beyabeyana sigitai ikawakawanoi siba, “Tomangibugibune bwaite beyabeyana imiyasio na ikawakawanoi bwaite iya o nigele?” ⁹Kabo tupwali siba, “Nuwana tomonaele bwaite.” Na tupwaliyao siba, “Kana koleya besiele iya na iyamo nuwana nigele.” Mwa tomangibugibune iboma iba, “Bwaite yau.” ¹⁰Mwa sineli siba, “Na gubesi mwa manim ilalane?” ¹¹Kainali iyamaisa iba, “Tomo bwaite esana siba Yeisu, kaisona iyebweli bwatano mena kabo ikalai isau mangu mena mwa iba, ‘Kulau Sailoma koina manim kudeuli.’ Kabo yalau mangu yadeuli mwa mangu ilala yo ginauli meuloina yagitaili.” ¹²Kabo sineli siba, “Tomone toweya iyaele?” Kainali iyamaisa iba, “Nige yakakatai.”

Palisi sineli samasamalulu tomangibugibune koina

¹³Kabo tomangibugibune siyogan silawan Palisi kolili. ¹⁴Na bwaite kaliyate Sabati koina Yeisu kaisona iyebweli yo isau tomangibugibune

manna mena kabo manna ilala. ¹⁵Kabo Palisi sineli siba, “Gubesi na manim ilala?” Kainali iyamaisa iba, “Yeisu kaisona iyebweli yo isau mangu mena, kabo mangu yadeuli yo sauganane koina mangu ilala yo ginauli meuloili yagitaili.” ¹⁶Palisi tupwaliyao siba, “Tomone bwaite Yeisu iya nige ilalaoma Yaubada koina kaiwena Sabati kana loina ilikwai.” Na tupwaliyaoyoi ali nuwatu uloi kabo siba, “Nuwana ilaomaya Yaubada koina kaiwena nige sowasowana loina kana tolikwai yabo ginauli kaba nuwapwanopwano besiele bwaite ipaisowai, awa?” Kabo boda labui siginaulili yo sigamwapakiki.

¹⁷Kabo Palisi sineliyoi tomangibugibune koina siba, “Na kowa am nuwatu gubesi tomone kaiwena? Kaiwena kowa mwa manim iyalalali.” Tomangibugibune kainali iyamaisa iba, “Iya palopita yabo.” ¹⁸Na Yudiya ali toloinao ali nuwatu tomangibugubune iya tomwakota, nige simemeli yakato beyabeyana iya tomangibugibu yabo. Ali nuwatu besiele kabo tamana yo sinana siyoganlima kolili. ¹⁹Mwa sineliyagili siba, “Bwaite komiu natumiu, iya kwawaloba beyabeyana wakabi manna gibugibuna? Gubesi kabo manna inamwanamwa?” ²⁰Tamana yo sinana siba, “Kakatai mowoi iya natumai yo kakatai saugana kakabi man gibugibuna.

²¹Na nige kakakatai gubesi kabo manna inamwanamwa o tem yaiya mannane iwoisili mwa ilalayoi. Kwaneliyan, iya ilalakiko, sowasowana ibomayoi kaiwena iedeede. ²²Tamana yo sinana siwalo bwaite besiele kaiwena Yudiya ali toloinao simatausagili. Na siya loina sipaisowaiyako yakato yaiya tem Yeisu ikawa-Mesaiya-yan kani simalimaliu-wani tabu mekalikava sitatapwalolo yoi ali boda koina. ²³Bwaite iya kaiwena mwa tamana yo sinana siba, “Kwaneliyan, iya ilalakiko.”

²⁴Kabo Palisi tomangibugibune siyogan ilusaeyoi kolili, yo siwalo koina siba, “Ukwawalulu Yaubada manna mena yo kuwalo yawasosi. Kai kakatai tomone bwaimwa Yeisu iya tomo naenaena.” ²⁵Na iwalo kolili iba, “Nige yakakatai tem iya tonaenaena o nigele. Na bwaimwanamo iya yakatai beyabeyana mangu igibu na sauga kabona inamwanamwako.” ²⁶Kabo sineliyan siba, “Na tawae ginauli koliwo? Gubesi ana paipaisowaina manimne mwa ilalayoi?” ²⁷Kainali iyamaisa iba, “Yawaloko kolimiu na komiu nige kwabebenali. Tawae kaiwena nuwanuwamiu yawalowen yoi? Gubesi, komiu tabe nuwanuwamiu kwaemala ana tomuliyayao?” ²⁸Kabo me ali munamunai lalakina sikawa-naenaeyan yo siwalolau koina siba, “Kowa ana tomuliya yabo, na kai Mosese ana tomuliyayao. ²⁹Kai kakatai Yaubada iedeede Mosese koina yo loina iwolena, na tomone bwaite iya nige kakakatai toweya ilaomaya.” ³⁰Kabo kainali iyamaisa iba, “Nuwagu ipwanopwano-wagimiu kaiwena kwawaloba, ‘Nige kakakatai toweya ilaomaya,’ na iya mwa mangu iyanamwanamwali. ³¹Takatai Yaubada nige sowasowana ibenali tonaenaeli kolili. Na iya ibenabenali siya siyakasisiyan yo ana nuwatu sipaipaisowai. ³²Kaba yatubu koina

ilaoma kanasiga sauga kabona, nige sauga yabo wasa tabebenalan yakato tomo yabo iya sikabi manna gibugibuna manna sikabi-namwanamwai yo inamwanamwa. ³³ Temga tomone nige ilalaomaya Yaubada koina kani nige sowasowana ginauli yabo iginauli.” ³⁴ Tomangibugubune ana walo bwaite kaiwena toloinao simunamunaisosi mwa siyokoiyan siwalolau koina siba, “Kowa naenaena koina kuyawatagili yo kulalaki, gubesi mwa yakato kuyakayakatai kolimai.” Kabo situbali-yawatagilan simalimaliu-wani ilau.

Siya nige simemeli siya besiele tomangibugibu

³⁵ Yesu tomangibugubune wasana ibenalan yakato situbali-yawatagilan, kabo iloyai yo saugana ilobai mwa Yesu iwalolau koina iba, “Gubesi, kumeli Tomo Natuna koina o nigele?” ³⁶ Kainana iyamaisa iba, “Taubala, yaiya Tomo Natuna? Kuwalowen koliyau na yameli koina.” ³⁷ Yesu iba, “Ugitaiyako, iya bwaite saugane mekamkava kwaedeede.” ³⁸ Kabo tomangibugubune iwaloba, “Guyau, yameliyagiwo.” Kabo tutulina italusakonayan yo ipwalou Yesu koina. ³⁹ Yesu iba, “Yalaoma yanuwa yaulina mena na tomo mumugali yapei-yawatagilan mayale mena kabo tomangibugibu manli silala yo siya yakato manli namwanamwali manli sigibu.” ⁴⁰ Palisi tupwali Yesu salina mena ana walo sibenalan mwa sineli siba, “Gubesi, kuwalo yakato kai tabe manimaiyao sigibu?” ⁴¹ Yesu iwalolau kolili iba, “Tem kwawaloba, ‘kai manimai igibu,’ nige naenaena yabo imiyamiya kolimiu Yaubada manna mena. Na komiu kwawaloba, ‘kai manimai lalalalana’ kabo ami naenaena iyaele imiyamiya, nige imwamwawasi.”

Sipi togitekalatan namwanamwana mumugana

10 ¹ Yesu iwaloba, “Yawalo yawasosi kolimiu, tem yaiya nige ilulusaema sipi kana gana gamwana mena na ivinae-likwama ganane koina, iya tokewali. ² Na tem yaiya ilusaema gamwa mena, iya sipi kali togitekalatan. ³ Saugana sipi togitekalatan ilaoma ganane koina gamwa kana togitekalatan gamwane isoke na sipi togitekalatan ilusae na ana sipiyao esali kolili iyoganlima. Saugana kainana sibenalan kabo silaoma koina simuliya yo siyawatagili yauli mena. ⁴ Mwa meuloili siyawatagili, yo kali togitekalatan ibaguna na simulimuliya, kaiwena kainana kana dagugu sikatai mwa simanasamwanako. ⁵ Sipi nige sowasowana tomo uloina koina simuliya, kani siyabubu-gabaen kaiwena kainana kana dagugu uloina.” ⁶ Kobwaibwaili bwaite Yesu iwalowen Palisiyao kolili na kana katai nige nuwali imamayaleyan.

Yesu iya sipi togitekalatan namwanamwana

⁷ Yesu iwaloyoi kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, yau sipi kali gamwaele. ⁸ Na sipi togitekalatan uloili silaoma baguna kabo muli mena

yau siya tokewali mwa sipine nige kainali sibebealan. ⁹Yau bwaite gamwaele, tem yaiya kolyau ilusaema kani inamwanamwa yo lebo ilobai. Kaiwena kani sauga meuloina ilusalusaema yo iyawayawatagili na kawasi namwanamwana ilobalobai. ¹⁰Na tokewali siya ali paisowa silaoma sikewali sisibayanae yo siunuyamate. Na yau yalaoma na mesabana tomo yawasili namwanamwana yo powopowona kolyau silobai. ¹¹Yau sipi kali togitekalatan namwanamwana, togitekalatan namwanamwana kani yawasina italamwan ana sipiyao kaiweli iboita. ¹²Na tem yaiya iya nige sipi tanuwagana na ipaisowamo maisa kaiwena na tem bwauwa sokasokali igitaili silalaoma kani sipine iyabubu-gabaegili. Na bwauwane sokasokali sipi sitonan tem sikwayaili kabo sipine matausi mena siyabubu-gwaligwali. ¹³Tomone ana yabubu yaina kaiwena iya ipaisowamo maisa kaiwena, mwa sipine nige kaiweli inuwanuwatu kaiwena tomo uloina ana sipi. ¹⁴Yau sipi kali togitekalatan namwanamwana kaiwena yagu sipiyao yakataili yo siya sikataiyau. ¹⁵Besiele Tamagu ikataiyau yo yau tabe yakatai. Yo tabe yau yawasigu yatalamwan yo yagu sipiyao kaiweli yaboita. ¹⁶Yagu sipi tupwaliyao nige simiyamiya bwaite ganane kalona mena. Mwa yatonan na yakalailima na mesabana kainagu sibenalan yo silaoma kolyau na mekalikavao siyaboda kaigeda na kali togitekalatan kaigedamo yau. ¹⁷Tamagu imulolososi kolyau kaiwena yawasigu yatalamwan na yakato yaboita kabo muli mena yawasigu yalobaiyoi. ¹⁸Nige sowasowana yabo yawasigu kolyau ikalai. Yaumo yaboma yatalam-wagau na yaboita, yo sowasowagu tabe yawasigu yakalai yoi. Kaiwena bwaite besiele Tamagu ana nuwatu yo tabe ana loina kolyau.”

¹⁹Walone bwaite kaiweli tomo Yudiya sibomamo kolili sigamwapakiki lalakina, mwa koina yakasa kolili iyawatagili. ²⁰Tupwana sibaibaiwa siba, “Iya dimoni koina mwa ikabaleya. Tabu ana walo kwabebenalagili.” ²¹Na tupwaliyao siwaloba, “Bwaite nige besiele dimoni ana walo. Gubesi kwawawalo yakato iya dimoni? Kaiwena dimoni nige sowasowana tomangibugibu manna iyalala.”

Yudiya toloinao Yeisu sisikotanan

²²Saugana tulutulu kana sauga Yudiya ali soi yabo sipaisowai bwaimwa Nume Tabu kana kabiyakapwa kana nuwatu-kalatan kaiwena. ²³Sauganane koina Yeisu Nume Tabu kalona mena ilokeikeile dedei yabo koina iya sipei Kin Solomon ana kaba kelolon. ²⁴Kabo bwaine koina

j 10:22 Beyabeyana yanuwa uloilu tomonliyao silaoma na Nume Tabune sikabikalatan bolime yaiyona. Kabo tomo Yudiya tomone uloilu sitawoilu yo Nume Tabu sikalaiyoi mwa sikabi-yakapwa yoi. Na soi bwaite siginauli bolime kaigeda kaigeda ali nuwatu-kalatan kabi-yakapwane kaiwena.

Yudiya toloinao Yesu sitolo-takikilan yo siwalo koina siba, “Tawanesana kani kuwalo dudulai kolimai? Ama wasa kuyeyama, kowa Mesaiya o nigele?” ²⁵ Yesu kainali iyamaisa iwaloba, “Yawaloko kolimiu, na nige kwamemeli-yagau. Ginauli kaba nuwapwanopwano yapaisowailiko Tamagu esana mena na kilakilalane siya siwalo-masalagau, ²⁶ na iyamo nige kwamemeli-yagau, kaiwena komiu nige yagu sipiyao. ²⁷ Yagu sipi kainagu sibenalan, yo tabe yakataili mwa simuliye koliyau. ²⁸ Yawasili miyamiya yaina yaolegili na mesabana tabu siboboita yo tabu yaiya yabo nimagu mena ikwakwayaili. ²⁹ Tamagu iya iyelima koliyau mwa iya ilalakisosi kabo ginauli meuloina mwa nige sowasowana yaiya yabo Tamagu nimana mena ikwayaili. ³⁰ Yau yo Tamagu kaigedamai.”

³¹ Yesu ana walone bwaite kaiwena Yudiya toloinao simunamunai mwa veku sikalaiyoi yakato siunui. ³² Kabo Yesu kolili iwaloba, “Ginauli kaba nuwapwanopwano namwanamwali sibaibaiwa yapaisowaili siya Tamagu iyelima wagitailiko. Toisabo paisowa kaikaiwena kaiwena nuwanuwamiu kwaunuyamateyau?” ³³ Kabo siya toloinaone Yesu kainana siyamaisa siba, “Nige yakato am paisowane namwanamwali kaiwena kaunuiwo, na iyamo am walo kawasewa kaiwena. Kaiwena kowa tomo molosi na kuwalo yakato kuyamala Yaubada.” ³⁴ Yesu kainali iyamaisa iba, “Same koina Yaubada toyatala bagubagunali ikawa-yaubada-yagili. ³⁵ Yaubada walone bwaitete iwalowegili tomo kolili yakato siya yaubadao. Komiu wakatai Buki Tabune iya sauga meuloina walo yawasosi. ³⁶ Na tawae kaiwena kwawalo yakato yakawasewa saugana yawaloba ‘Yau Yaubada Natuna’? Tamagu iyakasisi-yagau yo iyawasayauma yanuwa yaulina mena na ana paisowa yapaisowai. ³⁷ Tem nige Tamagu ana paisowa yaginaginauli kabo tabu yagu walone kwamemeli-yagili. ³⁸ Na iyamo yau ana paisowa yaginaginauli. Na tem nige kwamemeli yagu walone koina sowasowana yagu paisowane koina kwameli. Kabo nuwamiu imayale na wakatai yakato Tamagu imiyamiya koliyau na yau yamiyamiya koina.” ³⁹ Bwaine koina siya Yudiya toloinao sitonanyoi yakato sikabikalatan, na iyamo Yesu nimali mena iyabubu.

⁴⁰ Mwa ilau yo Yolidan wailana igayopanaisi yoi, bwaine dedeine koina tauna kona Yoni tomo iyababitaosoli, yo bwaine koina imiyamiya. ⁴¹ Yo tomo sibaibaiwa silau koina sagu kaiwena. Tomone meuloili siedeedede Yesu kaiwena siba, “Yoni Toyababitaoso nige ginauli kaba nuwapwanopwano yabo ipapaisowai na iyamo tawae ana walo iwalowegili tomone bwaite kaiwena walo yawasosi.” ⁴² Mwa dedei bwaine koina tomo sibaibaiwa Yesu koina simeli.

Lasalo ana boita yo ana toloyoi

11 ¹ Tomo yabo esana Lasalo ikasiebwa lalakina. Iya Bedani tomona dunao labui Meli yo Mata mekanakavao simiyamiya. ² Bwaite

iya Meline iya naga kani Yeisu kaekaena iyaoloi yo itona mena isau, iya tokasiebwane duna. ³Sauganane koina duli Lasalo ikasiebwa kabo walo siyawasa ilau Yeisu koina siba, “Taubala, am eliyam namwanamwanawa ikasiebwa.” ⁴Saugana Yeisu Lasalo ana kasiebwa wasana ibenalan kabo iwalo tomo kolili iba, “Kasiebwa kana katai yakato Lasalo tabu iboboita, na iyamo kasiebwa bwaite iyawatagili na tomo meuloili Yaubada sitobalan yo tabe Natuna siwaloseyani ana paisowa kaiwena.” ⁵Yeisu Mata yo kanakava yo tabe duli Lasalo ikatekamkamna-yagili lalakina. ⁶Lasalo ana kasiebwa wasana ilau Yeisu koina siwalo-masalan, na Yeisu nige ilalau Bedani, na imiyamiya dedeine bwaine koina kaliyate labui. ⁷Muli mena kaliyate labui simwawasi kabo ana tobenaliyao kolili iba, “Bwaite koina tapileyoi Bedani Yudiya dedeina mena.” ⁸Na ana tobenaliyao siwalo koina siba, “Toyakayakatai, tauna kona Yudiya toloinao sitonan tem siunuiwo veku mena, tabu tapipileyoi kaiwena toloinaone nagamo sinuwanuwatu tem siunuiwo.” ⁹Na Yeisu nuwanuwana iyakenayagili yakato iya ilokeikeile Yaubada ana mayale koina yo Yaubada iyamo ana boita kana sauga iloloinayan, nige sowana simatausi, kabo kainali iyamaisa iba, “Kaba gite yabo yaeyawa. Kaliyate meuloina koina bwaine malala mena yo kanasiga ilolau mwa tem yaiya kaliyatene bwaine koina ilokeikeile kani nige itutupa, kaiwena bwaite yanuwa yaulina kana mayale imiyamiya. ¹⁰Na tem boniyai koina ilokeikeile naga itupa yo ibeku, kaiwena nige mayale koina imiyamiya.” ¹¹Iwalo bwaite besiele kabo ietulanyoi iba, “Ala eliyam Lasalo iya ikenokenomo, mwa yalau na yayanoi.” ¹²Na tobenaliyaone siwaloba, “Taubala, tabu talalau kaiwena ikenokenomo naga kani kabo inamwanamwa na itoloyoi.” ¹³Yeisu iedeedede Lasalo ana boita kaiwena na ana tobenaliyao sinuwanuwatu yakato ikenokenomo. ¹⁴Kabo Yeisu ana walo kana katai iwalo-masalan kolili iba, “Lasalo iboitako. ¹⁵Na yayaliyaya kaiwena ana kasiebwane koina nige yamiyamiya. Na besi, talau tagitai na bwaine koina yagu paisowane wagitai na kwameli yawasosi.” ¹⁶Na Tomasi, iya esana labuina Didiluwaluwa, kanakavao kolili iwaloba, ‘Besimo talau ala toyakayakatai mekalakava na taboita.”

Yeisu iya toloyoi yaina

¹⁷Saugana Yeisu iyawatagili Bedani, wasa ibenalan yakato Lasalo sipeiyako salai mena kaliyate esopali simwawasiko koina. ¹⁸Na Bedani yo Yelusalema nige mamalawena, nuwana tili kilomita, ¹⁹kaiwena mwa Yudiya tovalavalam sibaibaiwa silaoma Bedani koina na yakato Mata yo Meli nuwali tupwana sikabi-namwanamwaili duli kaiwena. ²⁰Na Mata wasa ibenalan yakato Yeisu ilalaoma, mwa iya iyawatagili ilau kamwasa mena na Yeisu isanai, na kanakava Meli nume mena imiyamiya. ²¹Kabo Mata Yeisu ilobai yo koina iwaloba, “Guyau, tem laina kowa kumiyamiya

bwaite koina, kani dugu nige iboboita. ²²Na yakatai bwaite saugane koina tem tawae kaiwena ukawanoi Yaubada koina kani iyeyawa besiele.” ²³Mwa Yeisu Mata koina iwaloba, “Dum boita mena kani itoloyoima.” ²⁴Na Mata iwaloba, “Yakatai yakato naga sauga ana kaba mwawasi koina toloyoi kana kaliyate koina kani tomo meuloili sitoloyoi.” ²⁵Na Yeisu iwalo koina iba, “Yau toloyoi yo yawasi yaina. Mwa tem yaiya imeliyagau na saugana iboita kani yawasina miyamiya yaina ilobai. ²⁶Tem yaiya meyawasina imiyamiya na imeliyagau kani nige iboboita. Mata, gubesi, walone bwaite kaiwena kumeli?” ²⁷Mata iwaloba, “Guyau, besiele, yameliyagiwo kowa Mesaiya, Yaubada Natuna, kulaoma yanuwa yaulina mena.”

²⁸Mata ana walo imwawasi, kabo ipileyoi nume mena yo kanakava Meli iyoga-suwalan iba, “Toyakayakataiwa ilaomako mwa ineliyagiwo.” ²⁹Saugana Meli walone bwaite ibenalan mwayamwayau mena iyawatagili yo ilau Yeisu igitai. ³⁰Na Yeisu naga ilulusaema yanuwane koina na iyaelemo imiyamiya toweya koina Mata ilobai. ³¹Na siya Yudiya tovalavalamne siya Meli mekalikavao nume mena nuwana sikabikabinamwanamwai sigitai Meli mwayamwayau mena iyawatagili gana muli mena ali nuwatu yakato ilalau salai mena sabi valam, kabo mulina mena silau. ³²Saugana Meli iyawatagili dedeinane bwaine koina Yeisu imiyamiya tutulina italusakonayan Yeisu manna mena yo iwaloba, “Guyau, tem laina kowa kumiyamiya bwaite koina kani dugu nige sowasowana iboita.” ³³Na bwaine koina Yeisu igitai Meli ana valam yo tabe Yudiya siya mekalikava silaoma ali valam igitaili na katena ikamkamna yo nuwana inae lalakina. ³⁴Kabo kolili ineli iba, “Toweya koina kana salai?” Kabo siba, “Taubala, kulaoma na kayakenayagiwo.” ³⁵Kabo bwaine koina Yeisu ivalam. ³⁶Saugana Yudiya tovalavalamne Yeisu ana valam sigitai, mwa siba, “Walo yawasosi, ana eliyamne kaiwena katena ikamkamna lalakina.” ³⁷Na tupwaliyao siba, “Tauna kona toman gibugibu yabo manna iyalala. Na gubesi mwa nige sowasowana laina ilaoma na ana eliyam namwanamwanane iwoisi na ana kasiebwa mena tabu iboboita?”

Yeisu Lasalo boita mena ikele-yatoloyoi

³⁸Na Yeisu katena ikamkamna lalakina saugana ilau salai mena. Salaine bwainene duluwa na kana kokaukasi veku lalakina koina sikokausi. ³⁹Kabo Yeisu iba, “Vekune kwatubali-suwalan.” Na Mata, Lasalo duna, iwalo iba, “Guyau, kaliyate esopali simwawasiko ikenokeno salai mena mwa ibowako.” ⁴⁰Kabo Yeisu Mata kainana iyamaisa iba, “Kabona yawaloko koliwo yakato tem kumeliyagau kani Yaubada ana kaiwe ugitai.” ⁴¹Mwa vekune situbali-suwalan. Kabo Yeisu isakaisae bulibuli mena iba, “Tamagu, kagutoki lalakina kaiwena sauga bwaite

koina kubenalagau. ⁴²Bwaite yakataiwo yakato sauga meuloina yagu kawanoi kubenalagili, yo bwaite sauga yakawakawanoi koliwo tomo bwaite saligu mena sitotolo kaiweli na am kaiwe sigitai yakato kowa kuyawasayauma na simeli.” ⁴³Yo ana kawanoi mulina mena kainana lalakina mena iyoga iba, “Lasalo, kuyawatagilima.” ⁴⁴Kabo toboitanek mekana suma iyawatagilima, nimana yo kaena yo tabe manna kwama mena sisumali. Mwa Yesu bodane iwalo kolili iba, “Kwalivasi na kwamane wakele-gabaegili.”

Yudiya toloinao nuwanuwali Yesu siunuyamate

⁴⁵Siya Yudiya tovalavalamne siya silaoma Yelusalema koina na Meli nuwana sikabi namwanamwai Yesu ana paisowa sigitai yo sibaibaiwa simeli yawasosi. ⁴⁶Na siya tupwaliyao nige simemeli, sipileyoi Palisiyao kolili, na siwalo-masala besiele sigitai tawae Yesu ipaisowai. ⁴⁷Mwa Palisiyaone yo topwaoli lalakili siwalo toloinao meuloili simiyagogo. Meuloili simiyagogo kabo siba, “Tawae kani tomone koina taginauli? Kaiwena ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa ipaipaisowaili. ⁴⁸Tem nige ginauli yabo tapapaisowai tomone koina na ipaisowamo ilaulau bwaine besiele, tomo meuloili kani simeli koina na sipei iyamala kin. Tem Sisa ibenalan kani Loma ali tokaleya iyawasalima ala Nume Tabu sisibayanae yo tabe ala boda meuloina siunuili.” ⁴⁹Na Kaiyapa bolime bwaite koina iyamala topwaoli ali toloina lalakina iwaloba, “Kwamwanou, komiu nige ami katai yabo. ⁵⁰Nige wakakatai yakato ginauli namwanamwanaele tomo kaigeda iboita meuloili kaiweli na tabu tomo Yudiya meuloila taboboita Loma ana lolina kaikaiwena koina.” ⁵¹Na Kaiyapa walone bwaine iwalowegili toloinao kolili nige iya ana nuwanuwatu mena na Yaubada walone ipei ana nuwatu mena yakato naga walone kani iyamala yawasosi saugana Yesu iboita tomo Yudiya meuloili kaiweli, ⁵²na nige yakato siyamo kaiweli, na tabe yakato siya Yaubada ana tomoyao meuloili siya simiyamiya dedei uloi uloi kolili ikele-gogonagilima siyamala boda kaigeda. ⁵³Mwa kaliyate bwaine koina siya Yudiya toloinaone siyatubu sinuwanuwatu gubesi na tem Yesu siunui.

⁵⁴Mwa Yesu ali nuwatu bwaite ikataiyako koinaele nige iutu-mayale toloinaone manli mena, na me ana tobenaliyao silau yo simiyamiya yanuwa esana Epileimi bwaimwa ule mena dekawa bwagabwaga salina mena. ⁵⁵Na sauganane koina Yudiya ali mwalelikwa soina kana sauga ikelakubwamako, mwa tomo meuloili ali yanuwa silogabaegili sisae Yelusalema koina sabi kabiyakapwali besiele mumugali kabo muli mena soine kana sauga iyawatagili. ⁵⁶⁻⁵⁷Topwaoli lalakili yo Palisiyao walo siyawasa itakikili tomo meuloina Yelusalema koina tem toisabo dedei koina Yesu sigitai mwayamwayau siwalo-masala kolili na Yesu

sikabikalatan. Mwa saugana tomo meuloili sitotolo Nume Tabu mena Yeisu sigitegite-loyaloyai na sibomamo kolili sienelineli-yagili siba, “Gubesi ami nuwatu, tomo bwaite kani ilaoma soine koina o nigele? Nuwana kani nigele.”

Meli Yeisu kaekaena iyaoloili
(*Madiu 26:6-13; Malika 14:3-9*)

12 ¹Kaliyate sikisi simiyamiya na mwalelikwa soina sipaisowai Yelusalema koina kabo Yeisu Epileimi ilogabaen yo ilau Bedani, Lasalo ana yanuwa mena iya baguna boita mena Yeisu ikele-yatoloyoi. ²Saugana Yeisu iyawatagili Bedani koina kekan yabo sipaisowai Yeisu kaiwena. Na Mata kan itanuwagai na Lasalo yo Yeisu me ali bodao mekalikavao simiyagogo na sikekan. ³Kabo Meli olo yabo esana nadi tupwatupwana maisana lalakina, ikalaiyama yo isuwai Yeisu kaekaena mena. Kabo muli mena ipwalou na itona mena Yeisu kaekaena isauli. Na olone bwalaina namwanamwana numene iloyapowoni. ⁴Yeisu ana tobenali yabo esana Yudasa Isikaliota iya naga iwalomasalan toloinao kolili, me ana munamunai Meli iyokoiyan, ⁵iba, “Bwaite olone tem tagimwala-yani kani maisana besiele tili andeledi siliba, na bwaite manene sowasowana taolena tobubutumao kolili.” ⁶Na Yudasa nige ana nuwatu yabo tobubutuma kaiweli kaiwena tokewali iya yo tabe iya Yeisu me ana tobenaliyao ali mane kana togitekalatan yo manene kolili ikewakewali. ⁷Kabo Yeisu iwalolau Yudasa koina iba, “Besi, tabu Meli kuyoyokoiyan. Kaiwena tawae iginaginauli koliyau kagu pei salai kaiwena. ⁸Tobubutumao sauga meuloina mekamikavao kwamiyamiya mwa tem nuwanuwamiu kwasaguili inamwanamwa na yau kani nige sauga meuloina mekamikavao tamiyamiya.”

Topwaoli lalakili nuwanuwali Lasalo siunuyamate

⁹Tomo Yudiya meuloili Yeisu wasana sibenalan iya iyaele imiyamiya Bedani mwa Yelusalema koina silaoma. Nige yakato iya iboma kaiwena silau na nuwanuwali tabe tem Lasalo sigitai iya beyabeyana Yeisu boita mena ikeleyatoloyoi. ¹⁰⁻¹¹Yo bwaine Bedani koina tomo meuloiline Lasalo sigitai nuwali iyai kabo Yeisu koina simeli. Na bodane ali meli Yeisu koina kaiwena toloinaone, siya topwaoli lalakili, simunamunaisosi kabo nuwanuwali Lasalo tabe siunuyamate.

Yeisu ana lusae Yelusalema koina
(*Madiu 21:1-11; Malika 11:1-11; Luka 19:28-40*)

¹²Yanuwa ilayanyoi boda lalakina siya silaoma mwalelikwa soina kaiwena, Yeisu wasana sibenalan yakato iyaele ilalaoma kamwasa mena Yelusalema kaiwena. ¹³Mwa bodane kasiyala liguliyao sitomli na sikele-

gogonagili na silau kamwasa mena Yesu sigitai, siyogayoga, “Osana, Guyau tatobalani, Yaubada iwalo-muloloi iya ilaoma Guyau esana mena, Yaubada iwalo-muloloi, iya Isileli ali kin.”¹⁴ Yo Yesu donki mena imwalisae na ilaulau besiele baguna Buki Tabu koina iwalo-masalan iba,¹⁵ “Saiyoni tomoliyao, tabu kwamamatausi. Wagitai ami kin iya ilalaoma kolimiu, iya donki natuna koina imwalisae.”^k ¹⁶ Sauganane bwaine koina ana tobenaliyao nige nuwali imamayaleyan Buki Tabu ana walo yo tomo ali paisowa Yesu koina, na ana toloyoi mulina mena kabo sinuwa-mayale Buki Tabu ana walo yo tawae tomo sipaisowai koina.

¹⁷ Bodane siya tovalavalamne baguna manli mena Yesu Lasalo salai mena iyoganama yo boita mena itoloyoi, bwaite silau kalikavao kolili Yelusalema koina, na wasane siluwewasa-yagili. ¹⁸ Bwaine koina siya Yudiya meuloili Yesu ana paisowa kaikaiwena wasana sibenalan, mwa silaoma sabi sanaina sauganane ana lusaema Yelusalema koina. ¹⁹ Kabo Palisiyao sibomamo kolili siba, “Wagitai, ala kaiwe imwawasiko, kaiwena tomo meuloili Yesu ana boda koina simulimuliya.”

Yesu iedeedede ana boita yo kana muliya kaiwena

²⁰ Bodane sisasae sabi tapwalolo Yelusalema mwalelikwa soina kaiwena luwali mena tomo Gilisi tupwaliyao mekalikavao. ²¹ Silau Pilipi koina iya ilaomaya yanuwa Betesaida koina Galili dedeinane koina siwaloba, “Taubala, nuwanuwamai tem Yesu kagitai.” ²² Pilipi ilau Anidulu koina kabo yoli labuine silau Yesu koina na siedeedede Gilisine ali nuwatu kaiwena. ²³ Mwa Yesu iwalo kolili iba, “Sauga iyawatagilimako na Yaubada kani Tomo Natuna ana wasawasa iginauli.” ²⁴ Yesu nuwanuwana iyakenayagili yakato kani iboita na mesabana tomo meuloili yawasi miyamiya yaina silobai, mwa kaba gite bwaite iwalowen kolili iba, “Tem witi patuna nige ibebeku bwatano mena kani nige iboboita kani imiya bwagabwagamo. Na tem ibeku bwatano mena kani iboita na ikin kabo iuwe na idebalala. ²⁵ Yaiya tem yawasina imulolo koina kani sauga muli mena yawasina igabaen. Na yaiya tem yawasina nige imumulolo koina yanuwa yaulina mena nige sowasowana yawasina igabaen, na kani ikabikalatan kanasiga yawasina miyamiya yaina ilobai. ²⁶ Tem tomo yaiya nuwanuwana na ipaisowa kaiwegu ilonamwayan imuliya kolyau, na toisabo dedei koina yamiyamiya iya tabe besiele imiyamiya koina. Kabo Tamagu topaisowane esana kani ikeleisin kaiwena iya ipaisowa kaiwegu. ²⁷ Sauga bwaite koina nuwagu ipolowe lalakina mwa nige yakakatai tawae kani yawalowen. Gubesi, kani yawalomo Tamagu kamkamna bwaitete tabu ilalaoma kolyau? Na nigele, kamkamna bwaitete iya kaiwena yalaoma.” ²⁸ Kabo Yesu ikawanoi Tamana koina iba, “Tamagu, esam

k 12:15 Walone Saiyoni kana katai bwaimwa Yelusalema.

wasawasana ukeleisinan.” Kabo kaina bulibuli mena ilobima iwaloba, “Esagu wasawasana yaginauliyako na kani yaginauliyoi.” ²⁹Bodane sitotolone kainane sibenalan kabu tupwaliyao siwaloba, “Bwaine tutu daguguna.” Na tupwaliyao siwaloba, “Nigele, anelose yabo iedeededede koina.” ³⁰Yeisu iwalo kolili iba, “Kainane bwaine kwabebenalanne nige ilalaoma yagu namwanamwa kaiwena na ilaoma ami meli ikabiyakaiwe. ³¹Bwaite saugane koina Yaubada kani iyatala tomo yanuwa yaulina mena mumugali kaiwena. Yo tabe sauga bwaite koina Yaubada kani Seitani iya yanuwa yaulina kana toloina naenaena imalimaliu-wani. ³²Na saugana sikeleisinagau kelose mena tomo meuloili kani yatabeili silaoma koliyau.” ³³Walone bwaine iwalowen na iyakenayagili gubesi ana boita kana koleya. ³⁴Kabo bodane siwaloba, “Kabenalanako loina, bwaimwa iyaele Buki Tabu mena, iwalo-masala yakato Mesaiya kani imiyayai. Na gubesi kuwaloba sauga muli mena kani Tomo Natuna sikeleisinan kelose mena yo iboita? Tomone Natuna kaiwena kuedeededene iya yaiya?” ³⁵Yeisu kainali iyamaisa iba, “Mayalene kani imiyamiya kolimiu sauga kubwakubwanamo. Kabo ilonamwayagimiu mayalene koina kwalokeikeile saugana mayalene iya mekamikava, na mesabana boniboniyaine tabu ipwapwaikimiu. Kaiwena tem yaiya ilokeikeile boniboniyai mena nige ikakatai toweya ilalau. ³⁶Saugana mayalene imiyamiya kolimiu kwameli koina na mesabana kwaemala mayale natunao.” Saugana Yeisu ana walo bwaite iyemwawasi ilogabaegili ilau ikeno-wadam.

Siya tomo Yudiya nige simemeli

³⁷Bwagana Yeisu ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa manli mena ipaisowailiko na iyamo tomo Yudiya nige simemeli koina. ³⁸Kabo palopita Aiseya ana walo iyamala yawasosi iwaloba, “Guyau, nige tomo yabo ama walo imemeliyan, yo nige tomo yabo am kaiwe ikikilala.” ³⁹Nige sowasowali simeli kaiwena Aiseya iwalo yoi iba, ⁴⁰“Yaubada manliyao iyagibuli yo ali nuwanuwatu iyaboniboniyaili mwa nige sowasowali manli mena sigitai yo nige sowasowali sinuwatu dudulai. Yaubada iwaloba, ‘Nige sowasowali sinuwatu-pileyoima koliyau na yawoisili.’” ⁴¹Aiseya beyabeyana Yeisu ana wasawasa igitai mwa Yeisu kaiwena iedeededede bwaite besiele. ⁴²Yudiya toloinao tupwana sibaibaiwa tabe Yeisu simeliyan, mwa nige sowasowana siwalo-masala Palisiyao kolili kaiwena simatausi kisimo ali nume tapwalolo mena simalimaliu-wagili. ⁴³Siya toloinaone nuwanuwali kali tobali lalakina ilaoma tomo kolili kabu muli mena Yaubada kana tobali.

Yeisu ana walo koina yatala iyawatagili

⁴⁴Yo Yeisu kainana lalakina mena iwalo kolili iba, “Tem yaiya kowa kumeliyagau kagu toyawasa tabe kumeliyani. ⁴⁵Tabe yaiya kowa

ugitaiyau kagu toyawasa tabe ugitali. ⁴⁶Yalaoma yanuwa yaulina mena yau besiele mayale. Mwa analiyao simeli koliyau nige sowasowana simiya boniboniyai mena. ⁴⁷Na yaiya iya kainagu ibenalan na nige ioobigai, nige sowasowana ana nae kaiwena yayatalayan. Kaiwena yau yalaoma nige sabi yatala, na yalaoma tomo sabi leboili. ⁴⁸Kaiwena tem yaiya isikotanagau, yo tabe yagu walo isikotanan, naga sauga ana kaba mwawasi koina kani yatala ilobai. Nige yau yayatalayan na yagu walone iyatalayan. ⁴⁹Kaiwena walone nige yaboma yagu nuwatu mena, na iyamo Tamagu iyawasayau tawae besiele iyanuwapeiyau yawalo-masalagili kolimiu. ⁵⁰Mwa yakatai Tamagu ana walone iedeede yawasi miyamiya yaina kaiwena. Kabo walone meuloili yawalwalowegiline besiele tawae Tamagu iwalowen koliyau.”

Yesu ana mulolo ana tobenaliyao kolili ilalakisosi mwa kaekaeli ideulili

13 ¹Kaliyate kaigeda imiyamiya kabo mwalelikwa soina kana sauga. Yesu ikataiyako ana sauga ikelakubwamako na yanuwa yaulina ilogabaen na ipileyoi Tamana koina. Ana tomoyao imulolososi kolili siya simiyamiya yanuwa yaulina mena kabo bwaite sauga ana mulolone kaiweli kana lalaki iyakenayagili. ²Yesu me ana tobenaliyao sikekakekan lolau kekanna. Seitani ana nuwatu naenaena ipeiyako Yudasa Isikaliota koina, iya Saimoni natuna, naga kani iya Yesu iwalo-masalan toloinao kolili. ³Yesu ikataiyako Tamana lolina meuloina ipeiyako nimana mena yo ikatai iya ilaomaya Yaubada koina na tabe kani ipileyoi koina. ⁴Mwa kekan mena itoloma na kana kwama bwaimwa kaleko mamalawena, ipei-suwalan na tawelo ikalai yo kasipuna mena ipan. ⁵Kabo waila isuwai gaeba mena na iyatubu ana tobenaliyao kaekaeli ideulili yo tawelone kasipuna mena ipapanne ikalai yo kaeliyao isauli. ⁶Yo saugana ilaoma Saimoni Pita koina, Pita iba, “Guyau, gubesi, yakato kaekaegu kudeulili?” ⁷Yesu Pita kainana iyamaisa iba, “Yagu paisowane nige nuwam imamayaleyan, na kani muli mena kabo nuwam imayaleyan.” ⁸Kabo Pita iwaloba, “Nigele, tabu kisi sauga yabo kaekaegu kudeulili.” Yesu iba, “Tem nige kaekaem yadedeulili kowa kani nige kagu tomuliya.” ⁹Saimon Pita iwaloba, “Guyau, tem bwaimwa besiele, tabu kaekaegumo kudedeulili, na nimagu yo kulukulugu besiele kudeulili.” ¹⁰Yesu iwaloba, “Tem yaiya tomo isugu kani dumtum meuloina yona mena imwawasi. Mwa nige sowasowana isuguyoi na sowasowanamo kaenamo ideulili. Komiu meuloimiu kwanamwanamwako na iyamo nige meuloimiune.” ¹¹Yesu ikataiyako yaiya kani iwalo-masalan toloinaone kolili. Bwaite kaiwena mwa iba, “Nige meuloimiune kwananamwanamwa.”

¹²Saugana ana tobenaliyao kaekaeli ideulili imwawasi, kana kaleko malamalawenawa ilikwayoi kabo ilau imiyasio yoi ana kaba miya mena. Kabo ana tobenaliyao ineliyagili, iwaloba, “Gubesi, nuwamiu simayale

tawae yapaisowaine kolimiu? ¹³ Kaiwena sauga meuloina kwawalowalo koliyau ‘Toyakayakatai’ yo ‘Guyau.’ Mwa ami walone bwaite idudulai, kaiwena yau bwaimwa besiele. ¹⁴ Yau, ami guyau yo ami toyakayakatai, yaemala ami topaisowa kabo kaekaemiu yadeuliliko mwa komiu tabe sowasowana kwaemala ami elieliyamwao ali topaisowao na kaekaelyao kwadeulili. ¹⁵ Yau kaba gite bwaite yapaisowai kaiwemiu na mesabana komiu waginauli besiele tawae yaginauliyako kolimiu. ¹⁶ Yawalo yawasosi kolimiu, topaisowa nige ilalalaki kabo ana taubala. Tabe besiele tosagenawasa iya nige ilalalaki kabo kana toyawasane. ¹⁷ Komiu yagu paisowane kana nuwamayale wakataiyako, mwa tem saugana waginaulili Yaubada kani iwalo-muloloimiu.”

¹⁸ “Komiu yagu tomoyao yagitesipwaimiuko yo yakatai-namwanamwaimiu. Nige meuloimiu kaiwemiu walo bwaite yawawalowen. Na iyamo yabo kani isikotanagau besiele Buki Tabu ana walo bwaite iwaloba, “Tomo bwaine iya naga gaeba kaigeda koina kakekan iya kani ikalomagigi-lagau.’ Mwa walo bwaite kana yawasosi kani naga iyawatagili. ¹⁹ Mwa walone bwaite kolimiu yawalo-masalan bagunayan kabo muli mena siywatagili mwa saugana tem siywatagili kani wakawa-yawasosi yakato yaiya yau. ²⁰ Yawalo yawasosi kolimiu, tem yaiya iyogan iya yayayawasane iya iyoganyau. Na yaiya iya iyoganyau kagu toyawasane iyogan.”

Yeisu iedeedede kana tokalomagigili kaiwena
(*Madiu 26:20-25; Malika 14:17-21; Luka 22:21-23*)

²¹ Yeisu ana walo iyemwawasi kabo nuwana ipolowe lalakina mwa iwalolau kolili iba, “Yawalo yawasosi kolimiu, kaigeda kolimiu kani iwalo-masalagau.” ²² Ana tobenaliyao siemankulakula-yagili nuwali ipwanopwano nige sikakatai yaiya Yeisu kaiwena iwalowalo. ²³ Yeisu ana tobenali iya imulolososi koina, imiyasio Yeisu salina mena. ²⁴ Kabo Saimon Pita manna ilau tobenaline koina na gamwana iyamwasali yakato Yeisu ineliyan yaiya kaiwena iwalowalo. ²⁵ Tobenaline itagelakeile Yeisu koina na ineli, “Guyau, yaiya kaiwena kuwalowalo?” ²⁶ Kabo Yeisu iba, “Naga beledine tupwatupwanane yayabuta gaeba mena na yaolena koina. Bwaimwana tomonane.” Yeisu ana walo iyemwawasi kabo beledi iyabuta yo iwolena Yudasa iya Saimon Isikaliota natuna. ²⁷ Saugana Yudasa beledine ikalai Seitani ilusae koina. Yeisu iwaloba, “Ginauline nuwanuwam uginauli kupaisowa mwayamwayauwan.” ²⁸ Kabo tobenaliyao simiyamiya teibeli mena nige sikakatai tawae kaiwena Yeisu iwalo bwaite besiele Yudasa koina. ²⁹ Yudasa iya mane tobwana kana togitekalatan mwa tobenaliyao tupwaliyao sibatoko Yeisu iwalolau koina na ilau gogo igimwala kekanne kaiwena o nuwana ilau mane tupwana tobubutuma iwolegili. ³⁰ Saugana Yudasa beledine ikalai kabo ikaisulu mwa ilau boniboniyai mena.

Loina waluwaluna Yeisu koina

³¹Saugana Yudasa ilaoko Yeisu iwaloba, “Bwaite sauga tomo kani sigitai Tomo Natuna ana wasawasa yo iya tabe koina kani Yaubada ana wasawasa sigitai. ³²Iya kani koina Yaubada ana wasawasa sigitai yo Yaubada ibomayoi kani Tomo Natuna ana wasawasa iginauli yo kani iginauli mwayamwayau mena. ³³Natuguwao, yau nige yamiyamiya kolimiu sauga mamalawena. Kani kwaloyaiyau bwaite saugane koina na yawaloyoi kolimiu besiele beyabeyana yawaloko Yudiya toloinao kolili, komiu nige sowasowamiu kwalau dedeinane koina yalalaune. ³⁴Bwaite loina waluwaluna yaeyawa kolimiu, kwamulolo kaigeda kaigeda koina. Kwamulolo kaigeda kaigeda koina besiele yamulolo kolimiu. ³⁵Tem kwamulolo kaigeda kaigeda koina, iya koina kani tomo meuloina sikatai komiu walo yawasosi kagu tomuliyayao.”

Yeisu Pita ana uvala kaiwena iwalo bagunayan (Madiu 26:31-35; Malika 14:27-31; Luka 22:31-34)

³⁶Mwa Saimon Pita Yeisu ineliyan iba, “Guyau, to kulalau?” Yeisu iba, “Bwaite sauga yalalau dedeinane koina nige sowasowam kulau koina na kani muli mena kabo kulaoma koliyau.” ³⁷Kabo Pita iwalolau koina iba, “Guyau, gubesi na bwaite saugane nige sowasowagu yalau koina, yabomayoi yatalamwagau yaboita kaiwem.” ³⁸Kabo Yeisu kainana iyamaisa iba, “Gubesi, kani yawasosi kuboma kutalamwagiwo na kuboita kaiwegu? Yawalo yawasosi koliwo, muliya kabo kamkam tauna ivalam na kowa kani meyaiyona kuuvalayagau.”

Yeisu iya kamwasa Tamala koina

14 ¹Yeisu iwalolau ana tobenaliyao kolili iba, “Tabu kwamamatausi, yo wakakatewakaka, Yaubada kwameliyani yo yau kwameliyagau. ²Tamagu ana nume mena biliutusi sibaibaiwa simiyamiya, kani yalau na yakatububunagili kaiwemiu. Tem walone bwaite mwakota nige sowasowana yawalowen kolimiu besiele. ³Tem yalau na yanuwane yakatububunan na imwawasi kabo muli mena kani yapileyoima na yakalaimiu. Na toweya koina yamiyamiya komiu kani besiele koina kwamiyamiya. ⁴Dedeinane koina yalalaune kana kamwasa wakataiyako.”

Yeisu iya kamwasa, walo yawasosi yo yawasi

⁵Mwa Tomasi Yeisu ineliyan iba, “Taubala, toisabo kamwasa koina kulalau? Kamwasane kai nige kakakatai.” ⁶Yo Yeisu kainana iyamaisa iba, “Yau kamwasa, walo yawasosi, yo yawasimiu yaina. Nige kamwasa yaboyoi imiyamiya Tamagu koina bwaimwanamo yau koliyau. ⁷Tem

ukwataiyau besiele Tamagu ukwatai. Bwaite saugane koina yo sauga ilalaoma Tamagu ukwataiyako yo ugitaiyako.”⁸ Kabo Pilipi iwaloba, “Guyau, bwaimwanamo nuwanuwamai tem Tamam kuyakenayagimai.”⁹ Yesu Pilipi iyokoian iwaloba, “Sauga imamalawe kowa te yau tamiyamiya. Gubesi na nige ukwakataiyau? Tem yaiya igitaiyau bwaimwana Tamagu igitaiyako. Mwa tawae kaiwena kuwaloba, “Tamam kuyakenayagimai.”¹⁰ Tomalaele kumeli yakato yau Tamagu koina yamiyamiya yo tabe Tamagu iya koliyau imiyamiya, bwaite besiele awa? Walone bwaite yawalawalowegiline kolimiu nige yau yagu walo na Tamagu ana walo, kaiwena iya koliyau imiyamiya yo tabe koliyau ana paisowa ipaipaisowaili.¹¹ Yagu walone kwameliyagili, yau yamiyamiya Tamagu koina yo Tamagu imiyamiya koliyau. Na tem yagu walone nige kwamemeliyagili besi kwamelimo yagu paisowa kaikaiweline kilakilalali tawae yaginauliliko kolili.¹² Yawalo yawasosi kolimiu, yaiya tem imeli koliyau kani sauga muli mena paisowa kaikaiweline yaginaginuiline kani iginuilili. Kani ana paisowane yagu paisowane ilalaki-gabaegili, kaiwena yau yalalau Tamagu koina na Yaluyaluwa Tabuna yayawasayama kolimiu.¹³ Na tawae esagu mena wakawanoian kani yaginauli ami kawanoine besiele, na mesabana yagu paisowane kolili Tamagu esana wasawasana yakeleisinan.¹⁴ Tem tawae yabo kaiwena wakawanoi esagu mena kani yaginauli besiele.”

Yesu ana waloyameli Yaluyaluwa Tabuna kaiwena

¹⁵ Yesu iwaloyoi iba, “Tem kwamulolo koliyau yagu loinane kwaobigaili.¹⁶⁻¹⁷ Kani yakawanoi Tamagu koina na kami tosagu yabo iyawasayama na mekamikava sauga meuloina. Tosagu bwaine iya Yaluyaluwa Tabuna na iya towalo yawasosi. Na tomo yanuwa yaulina nige sowasowali sikalai kali sagu, kaiwena nige sigigitai yo nige sikakatai. Na komiu wakatai kaiwena iya imiyayai mekamikava yawasimiu koina.¹⁸ Nige sowasowana yalogaabegimiu komiu sinasinagemiu, na kani muli mena yapileyoima kolimiu.¹⁹ Sauga kikiunamo na tomo yanuwa yaulina kani nige sigigitaiyau yoi na komiu kani wagitaiyau. Kaiwena meyawasigu mwa komiu besiele kani meyawasimiu.²⁰ Bwaine kaliyatene koina wakatai kani yau yamiyamiya Tamagu koina na komiu kwamiyamiya koliyau na yau yamiyamiya kolimiu.²¹ Tem yaiya yagu lina ikalaili na iobigaili iya imulolo koliyau. Iya kagu tomulolone Tamagu kani imulolo koina. Yau tabe besiele kani yamulolo koina na yabomayoi yayakenayagau koina.”

²² Kabo Yudasa yabo, iya tamana esana Yemesa, iwaloba, “Guyau, gubesi mwa kani kubomayoi kam koleya kuyakenayan kolimai na nige kuyakenayagiwo tomo yanuwa yaulina kolili?”²³ Yesu Yudasa kainana iyamaisa iwaloba, “Tem yaiya imulolo koliyau yagu walo iobigaili. Kabo

Tamagu kani imulolo tomone koina na Tamagu yo yau kalau koina mekamakava kamiyamiya. ²⁴Na tem yaiya nige imumulolo koliyau yo yagu yakayakatai nige ioobigaili kani nige sowasowana kalau koina. Mwa yakayakatai bwaite kwabebenalagiline nige yaboma yagu nuwatu mena na ilaoma Tamagu koina iya kagu toyawasa. ²⁵Saugana yamiyamiya mekamikava walo bwaite yawalowegili kolimiu, ²⁶na Tamagu muli mena kani kami tosagu iyawasayama esagu mena iya Yaluyaluwa Tabuna na iya kani ginauli meuloina iyakenayagimiu yo iyanuwapeimiu walo meuloina siya yawalowegiliko kolimiu. ²⁷Nuwadaumwali yalogabaen mekamikava, yo yagu nuwadaumwali yaeyawa kolimiu. Tawae yae-eyawane nige besiele yanuwa yaulina iyeyawa. Tabu katemiu siwawakaka yo tabu kwamamatausi. ²⁸Komiu kwabenalagiliko tawae yawalowegili yakato yau yalalau na muli mena kani yapileyoima kolimiu. Tem kwamulolo koliyau kani kwayaliyaya kaiwena yalalau Tamagu koina iya ilalaki kabo yau. ²⁹Bwaite saugane koina ginauli yawalomasala bagunayagili kolimiu, na sauga silalaoma kolili tem ginauliline siyawatagilima, bwaite yagu walone kani wakawa-yawasosi-yagili. ³⁰Nige sowasowana yaedeedeede mamalawe kolimiu kaiwena yanuwa yaulina kana toloina naenaena Seitani ilalaoma. Na nige yabo ana kaiwe koliyau. ³¹Yabomayoi yatalamwagau kaiwena nuwanuwagu yanuwa yaulina ikatai yakato yamulolo Tamagu koina yo ana loina meuloina yaginuilili ana walo koliyau besiele. Kwalaoma na dedei bwaite talogabaen.”

Yeisu iya mayau uweuwe yaina yawasosi

15 ¹Yeisu iwalo kolili iba, “Yau mayau uweuwe yawasosi, na Tamagu iya topaisowa tano. ²Toisabo lagalaga nige iuwe itom-gabaen koliyau. Na toisabo lagalaga iuwe namwanamwa kani itom-yawasi na mesabana iuwe kanna ibaibaiwa. ³Na komiu yatom-yawasimiuko kaiwena tawae yawalowen kolimiu wakataiyako. ⁴Kwamiyamiya koliyau na yau yamiyamiya kolimiu. Nige sowasowana lagalaga yabo iuwe tem nige imiyamiya mayaune koina. Besiele tabe nige sowasowana kwauwe tem nige kwamiyamiya koliyau. ⁵Yau mayau yaina na komiu lagalagana. Tem yaiya imiyamiya koliyau yo yau yamiyamiya koina kani iuwe lalakina. Na tem koliyau nige kwamiyamiya kani nige sowasowana ginauli yabo kwapaisowai. ⁶Tem yaiya nige koliyau imiyamiya iya besiele mayau lagalagana sigabaen iweweka. Lagalagane wewekali meuloina sitano-gogon na sigabaen mayau mena iwedoli. ⁷Tem kwamiyamiya koliyau yo yagu walone imiyamiya kolimiu na ginauli tawae wakawanoiyen kani kwalobai. ⁸Siya siuwe lalakina siya kagu tomuliyayao yawasosi. Ali paisowane uwena koina tomo sigitai na Tamagu sitobalan. ⁹Yamulolo kolimiu besiele Tamagu imulolo koliyau. Kabo kwamiyamiya yagu mulolo kalona mena. ¹⁰Tem

yagu loina kwaobigaili kani yagu mulolo kalona mena kwamiyamiya, besiele Tamagu ana loina yaobigaili mwa yamiyamiya ana mulolo kalona mena. ¹¹Walone bwaite yawalowegili kolimiu na mesabana yagu yaliyaya imiyamiya kolimiu na kwayaliyaya lalakina. ¹²Bwaite yagu loina, kwaemulomulolo-wagimiu kamikavao kolili besiele yagu mulolo kolimiu. ¹³Mulolo lalakisosinaele tem yaiya yawasina italamwan na iboita kanakavao kaiweli, bwaite mulolo yawasosi. Bwaite mulolone iya mulolo meuloina isae-gabaegili. ¹⁴Tem yagu loina kwaobigaili komiu kaukavao. ¹⁵Baguna yakawa-topaisowa-yagimiu, kaiwena topaisowa nige ilolonamwayan na ana taubala ana nuwatu ikatai. Na sauga bwaite koina yakawa-kava-yagimiu kaiwena ginauli meuloina Tamagu iwalowen kolyau yawalowegiliko kolimiu, mwa kaiwena yakawa-kava-yagimiu. ¹⁶Komiu nige wagigite-sipwaiyau, na yau yagite-sipwaimiu na kwalau kwauwe na uwemiyaone kani simiyayai. Mwa tem tawae wakawanoian esagu mena kani Tamagu iyeyawa. ¹⁷Mwa bwaite yagu loina, kwamulolo kaigeda kaigeda koina.”

Tomo yanuwa yaulina kani Yeisu ana tomuliyayao sikalomagigi-lagili

¹⁸Yeisu iba, “Tem tomo yanuwa yaulina sikalomagigi-lagimiu kwanuwatu-kalatan yakato yau sikalomagigili-baguna-yagau. ¹⁹Na tem komiu kwamiyamiya ali bodane kalona mena tomo yanuwa yaulina mena kani simulolo kolimiu yakato komiu ali bodao. Na iyamo nigele, komiu nige ali boda kaiwena yakele-yawatagilagimiu ali bodane luwana mena. Bwaite kaiwena mwa sikalomagigi-lagimiu. ²⁰Tawae yawalowegiliko kolimiu yagu walone kwanuwatu-kalatagili, topaisowa nige ilalalaki kabo ana taubala. Mwa tem siyakamkamnyau kani tabe besiele siyakamkamnamiu. Na tem yagu walo siobigaili kani ami walo siobigaili besiele. ²¹Yau kaiwegu mumugali bwaite kani sipaisowai kolimiu kaiwena komiu yagu bodao, na tabe kaiwena kagu toyawasa nige sikakatai. ²²Tem nige yalaoma yawawalo kolili kani nige siyayatala ali pwanoli kaiwena. Na nigele, yalaomako kolili yawalo mwa koina nige sowasowana ali pwanoli kaiwena siwalo-vivila. ²³Yaiya tem isikotanagau tabe besiele Tamagu isikotanan. ²⁴Baguna nige yakewa yabo imiyamiya tomo ali pwanoli kaiweli kaiwena naga yalalaoma. Muli mena yalaoma yo ginauli kaba nuwapwanopwano tupwali yapaisowaili, paisowane nige sauga yabo tomo yabo ipapaisowai. Yagu paisowane sigitai na iyamo nige simemeli-yagau, yau yo Tamagu sikalomagigi-lagimai. Mwa kaiwena yawalo yakato kani yatala silobai ali pwanoli kaiwena. ²⁵Na iyawatagili kolyau bwaite besiele mesabana ali Buki Tabu ana walo iyamala yawasosi iwaloba, ‘Ali kalomagigi-lagaune nige yaina.’ ²⁶Kami Tosagu kani ilaomaya Tamagu koina. Iya Yaluyaluwa Tabuna yo towalo yawasosi. Kani yayawasayawa kolimiu na iwalo-masala kaiwegu. ²⁷Tabe

komiu besiele kani kwawalo-masala kaiwegu, kaiwena saugana paisowa yayatubu komiu mekaukavao.”

16 ¹Yeisu iwaloyoi iba, “Walone bwaite kabona yawalowegili kolimiu mesabana ikabi-yakaiwemiu na tabu woya ilalaowa kolimiu na kwalolosuwala. ²Sauga muliya kani siwalo kwayawatagili ali nume tapwalolo kolili na nige sowasowana mekamikavao kwatapwalolo. Tabe sauga ilalaoma tem tomo iunuimiu kani ibatoko yakato Yaubada ana paisowa igiginauli. ³Paisowa besiele bwaitete kani siginauli kolimiu kaiwena nige sikakataiyau, besiele Tamagu nige sikakatai. ⁴Bwaite walone yawalo-baguna-yagili kolimiu kabo muli mena ginauline siyawatagili. Tem siyawatagili yagu walone kwanuwatu-kalatagili kaiwena yayanuwapeimiuko. Baguna walone bwaite nige yawawalowegili kolimiu kaiwena yau mekamikava.”

Yaluyaluwa Tabuna ana paisowa

⁵Yeisu iba, “Sauga bwaitete yalologabaegimiu na yalalauyoi kagu toyawasayauma koina. Na nige yabo kowa bwaite sauga kuneneli koliyau, ‘Toweya kulalau?’ ⁶Yagu walo kaiweli nuwamiu sipolowe lalakina. ⁷Yawalo yawasosi kolimiu, ami namwanamwa kaiwena yalologabaegimiu. Kaiwena tem nige yalalau kani kami Tosagu nige ilalaoma, mwa yalau na kami Tosagu yayawasayama kolimiu. ⁸Tem ilaoma kani ginauli yaiyona iyakenayagili tomo meuloili kolili, bwaimwa ali pwanoli, mumugana namwanamwana kana katai, yo ali yatala. ⁹Kani ali pwanoli iyakenayagili, kaiwena nige simemeli koliyau. ¹⁰Yo kani mumugana namwanamwana kana katai iyakenayagili, kaiwena yau yalalau Tamagu koina na kani nige wagigitaiyau yoi. ¹¹Yo kani iyakenayagili yakato kani sauga muli mena iyatalayagili, kaiwena yanuwa yaulina kana toloina bwaimwa Seitani, iyatalayanako yo kana lolina iwalowenako. ¹²Ginauli sibaibaiwa nuwanuwagu yawalowegili kolimiu na komiu nige sowasowamiu. ¹³Na saugana Yaluyaluwa Tabuna, bwaimwa towalo yawasosi, ilaoma kani ibaguna-yagimiu walo yawasosi koina. Kani nige iboma ana nuwatu mena iedeedede na kani iedeedede tawae ibenalan na ginauliline iyakenayagimiu tawae kani situbu manimiu mena. ¹⁴Ana nuwatu kani ikalaili koliyau na iyakenayagimiu na bwaine koina kani esagu ikeleisinan. ¹⁵Nuwatu meuloina Tamagu kaiwena yo yau tabe kaiwegu. Bwaite kaiwena yawaloba Yaluyaluwa Tabuna ana nuwatu kani ikalaili koliyau na iyakenayagimiu.”

Nuwapolowe koina kani ibui yaliyaya

¹⁶Mwa Yeisu tabe iwalo kolili iba, “Sauga kubwakubwana koina kani nige wagigitaiyau na sauga kubwakubwana mulina mena kabo wagitaiyau.” ¹⁷Ana tobenaliyao tupwaliyao sibomayoi sienelineli-yagili

siwaloba, “Na gubesi ana walone bwaite kana katai? Kaiwena iwalo yakato sauga kubwakubwana kani nige tagigitai na sauga kubwakubwana mulina mena kani tagitai. Tabe iwalo yakato yainane bwaimwa ilalau Tamana koina. ¹⁸Na bwaite walone, sauga kubwakubwana, tawae kana bui? Ana walone nige nuwala imamayaleyan.”

¹⁹Yeisu ikatai ana tobenaliyao nuwanuwali sineliyan kabo iwalo kolili iwaloba, “Kabona yawalo yakato sauga kubwakubwana koina kani nige wagigitaiyau na sauga kubwakubwana mulina mena kabo wagitaiyau. Nuwana bwaite walone kaiwena kwabomayoi kwaenelineli-yagimiu, awa? ²⁰Yawalo yawasosi kolimiu, kikiunamo kani nuwamiu sine yo kwawalam koyasili kaiwegu na iyamo tomo yanuwa yaulina siya kagu tokalomagigili, kani siyaliyaya. Sauga kubwakubwana mulina mena kabo ami valam iyamala ami kaba yaliyaya. ²¹Tem saugana sine ana sauga kabi kani kamkamna lalakina ilobai. Na saugana tem melumelu ikabiyan iyawatagili kani ana kamkamna meuloina imwawasi na iyaliyaya kaiwena melumelu iyawatagilimako mayale mena. ²²Besiele bwaite saugane koina kwanuwanae na sauga kubwakubwana koina kani wagitaiyau yoi na kwayaliyaya. Na ami yaliyayane nige sowasowana yabo ikele-gabaen kolimiu. ²³Bwaine kaliyateliyaone kolili kani nige sowasowana ginauli yabo kwaneliyan koliyau. Yawalo yawasosi kolimiu, tem tawae wakawanoiyan esagu mena Tamagu kani iyeyawa kolimiu. ²⁴Baguna yo kanasiga kabona nige ginauli yabo wakakawanoiyan esagu mena. Wakawanoi na kwalobai, na koina kwayaliyaya lalakina.”

Yeisu yanuwa yaulina ikaiwe-gabaeni

²⁵Yeisu iwalo yoi iba, “Walo kobwaibwaili mena yaedeede na sauga ilalaoma kani nige sowasowana walo kobwaibwaili mena yaedeede kolimiu, kani yawalo dudulai kolimiu Tamagu kaiwena. ²⁶Sauganane koina esagu mena kani wakawanoi. Nige yawawaloba yakato yau yakawanoi Tamagu koina kaiwemi, ²⁷kaiwena Tamagu iboma imulolo kolimiu. Imulolo kolimiu kaiwena kwamulolo koliyau yo kwameli yau yalaomaya koina. ²⁸Yau Tamagu koina yalaoma yo yanuwa yaulina mena yamiyamiya, koina bwaite sauga yanuwa yaulina yalologabaeni na yapipileyoi Tamagu koina.”

²⁹Ana tobenaliyao walone bwaite sibenalan mwa siwalolau koina, siba, “Guyau, bwaite saugane kabo nuwamai simayale, kaiwena nige kuedeede walo kobwaibwaili mena. ³⁰Bwaite koina kakatai yawasosi yakato kowa ginauli meuloili ukwataili. Koina tabu kaneneliyagiwo kaiwena ama nuwatu meuloili ukwatailiko. Mwa bwaite saugane kameliyagiwo yakato kowa Yaubada koina kulaoma.” ³¹Yeisu iwalo kolili iba, “Kabo kwameliyagau, wa? ³²Sauga iyaele ilalaoma yo iyawatagilimako meuloimiu kani kwasagena-gwaligwali kwalau ami dedei kaigeda kaigeda na yau kani

kwalogabaegau yaboma. Na iyamo kani nige yaboma kaiwena yau Tamagu mekaukava. ³³Nuwanuwagu kwamiya daumwali kaiwena kwamiyamiya kolyau, bwaite kaiwena mwa walone yawalowegili kolimiu. Sauga muli mena kani wakamkamna yanuwa yaulina mena. Na wakatepatu kaiwena yanuwa yaulina ana kaiwe yakaiwe-gabaenako.”

Yeisu ibomayoi kaiwena ikawanoi

17 ¹Yeisu ana walo bwaite iyemwawasi kabo manna isae bulibuli mena na iba, “Tamagu, sauga ilaomako na yau natum esagu ukeleisinan na mesabana yau tabe esam kani yakeleisinani. ²Kaiwena loina yo kaiwe kuyelima kolyau mwa tomo meuloili yaloinayagili na yau sowasowagu yawasi miyamiya yaina yaolena tomo meuloina siya analiyao kuyelima kolyau. ³Na yawasi miyayainane bwaite, mesabana sikatai yakato kowa Yaubada yawasosi, na tabe sikatai yau Yeisu Keliso kuyawasayauma. ⁴Esam yakeleisinanako yanuwa yaulina mena kaiwena paisowa kuyeyama yaemwawasi-yako. ⁵Tamagu nuwanuwagu yamiyamiya koliwo sauga bwaite. Nuwanuwagu esagu kuyawasawasa besiele ala wasawasa beyabeyana kowa te yau tamiyamiya muliya kabo yanuwa yaulina kuyamayale.”

Yeisu ana tobenaliyao kaiweli ikawanoi

⁶Yeisu iwalooyoi iba, “Yayakenayagiwoko tomone kolili siya yanuwa yaulina mena ukwalaili na kuyelima. Siya am tomoyao yo kuyelima kolyau yo am walo siobigaili. ⁷Mwa sauga bwaite sikatai ginauli meuloina kuyelima kolyau silaomaya koliwo. ⁸Walone siya kuyelima kolyau yawalowegiliko kolili mwa walone sibenalagiliko yo kaiweli siyaliyaya, mwa sikawa-yawasosi yo sikatai yakato yau yalaomaya koliwo mwa simeli yakato kowa kuyawasayau. ⁹Yakawanoi kaiweli. Nige yakakawanoi tomo yanuwa yaulina kaiweli na siya kuyeyelimane kaiweli, kaiwena siya am tomoyao. ¹⁰Yagu tomo meuloina siya am tomoyao yo am tomoyao meuloili siya yagu tomoyao. Na siya mumugali mena esagu sikeleisinan. ¹¹Bwaite sauga yalalaowa koliwo, kani nige yamimiyayoi yanuwa yaulina mena na siya kani simiyamiya yanuwa yaulina mena. Kowa Tamagu esam yakasisi, ugite-kalatagili esam kaikaiwena mena bwaimwana iya esane kuyeyama kolyau na mesabana silaoma siyaboda kaigeda besiele kowa te yau tamiya kaigeda. ¹²Saugana yamiyamiya mekaukavao yagite-kalatagili esam kaikaiwena koina bwaine esane iya kuyeyama kolyau. Na nige yabo ikwakwalalele bwaimwanamo tomone baguna Buki Tabu koina iya kaiwena iwalowalone na yakato isilae.¹ ¹³Sauga bwaite yau yanuwa yaulina mena na yalalaowa koliwo. Yagu kawanoi yawalowenako koliwo na mesabana yagu yaliyaya

I 17:12 Yeisu iwalowalo Yudasa Isikaliota kaiwena.

kateli iloyakalapowon. ¹⁴⁻¹⁶Am walone yawalowegiliko kolili mwa tomo yanuwa yaulina sikalomagigi-lagili kaiwena siya nige simiyamiya bodane yanuwa yaulina tomoliyao kolili besiele tabe yau nige yamiyamiya ali bodaone kolili. Nige yakakawanoi kaiweli na yakato yanuwa yaulina mena ukele-gabaegili na iyamo tabu Seitani ikakabitonagili. ¹⁷Am walone walo yawasosi, mwa nuwanuwagu walo yawasosine ipaisowa kolili na bwaine koina kuyakasisiyagili am paisowa kaiwena. ¹⁸Yayawasali siyawatagili dedei meuloina kolili besiele kuyawasayau yalaoma yanuwa yaulina mena. ¹⁹Siya kaiweli yayakasisiyagau koliwo kaiwena nuwanuwagu siya besiele siyakasisiyagili koliwo.”

Yeisu ikawanoi siya naga simeli kaiweli

²⁰Yeisu iwalooyo iba, “Nige yakakawanoi yagu tobenaliyaomo kaiweli na yakawanoi siya naga tobenaliyao ali guguye simeliyan kaiweli. ²¹⁻²³Yakawanoi kaiweli na mesabana siyaboda kaigeda. Tamagu nuwanuwagu simiya kaigeda besiele kowa te yau tamiya kaigeda na simiyamiya kolila na mesabana yanuwa yaulina sikatai yakato kumuloloiyau yo kumuloloi mwa kaiwena kuyawasayauma. Baguna am wasawasa kuyeyamako koliyau. Mwa bwaine wasawasane koina yayawasawasaliko na siyaboda kaigeda besiele kowa te yau. ²⁴Tamagu nuwanuwagu siya kuyeyelimane mekaukavao kamiya toyawa toweya koina yamiyamiya na yagu wasawasa sigitai, bwaine wasawasane kuyeyama kaiwena kumulolo koliyau muliya kabo yanuwa yaulina kuyamayale. ²⁵Tamagu kowa todudulaisosi kaigedamo. Yanuwa yaulina nige sikakataiwo na yau yakataiwo yo siya kuyelimakone sikataiyako yakato kowa kuyawasayau. ²⁶Yayakenayagiwoko kolili na iyamo kani yapaipaisowa-kalatan kaiwena nuwanuwagu siemulomulolo-wagili besiele kumulolo koliyau na yau yamiyamiya kolili.”

Yeisu kana kabikalatan

(Madiu 26:47-56; Malika 14:43-50; Luka 22:47-53)

18 ¹Kabo Yeisu ana kawanoi iyemwawasi yo ana tobenaliyao mekanakavao silau, yo waila esana Kidilon sigayopanaisi dedei yabo mena. Bwaine koina mayau Olibe yaowana sitotolo kabo mekanakavao dedeinane koina silusae. ²⁻³Kabo sauganane koina boda yabo me ali odam yo mayale yo tabe me ali gogo kaleyayao siyawatagilima. Bodane kaloli mena siya tokaleyayao yo Nume Tabu kana pilisiman tupwaliyao yo tabe Yudasa Isikaliota, iya Yeisu kana tokalomagigili. Na Yudasa dedeinane kana kamwasa iyakenayagili kaiwena dedeinane ikatai yo tabe sauga ibaibaiwa Yeisu me ana tobenaliyao silaulau dedeinane koina. Bodane bwaite silaomaya topwaoli lalakili yo Palisiyao siya siyaele simiyamiya Yelusalema koina.

⁴Yeisu ikataiyako tawae kani iyawatagili mwa ilau tokaleyayao bodane kolili ineli iba, “Yaiya kwaloyaloyai?” ⁵Kainana siyamaisa siwaloba, “Yeisu game Nasaleta.” Kabo Yeisu iba, “Yau bwaite.” Na Yudasa iyaele bodane luwana mena itotolo. ⁶Saugana Yeisu iba “Yau bwaite” mwa boda meuloili siutu-pileyoi sibeku bwatano mena. ⁷Yeisu ineliyoi iba, “Yaiya kwaloyaloyai?” Kabo siwaloyoi siba, “Yeisu, game Nasaleta.” ⁸Kabo kainali iyamaisa iba, “Yawaloko kolimiu yawaloba, yau bwaite. Tem kwaloyaloyaiyau kaukavaone bwaite wakabi-gabaegili silau.” ⁹Iwalo bwaine besiele tawae kabona iwalowen ana kawanoi kalona mena saugana iwaloba, “Tamagu siya kuyeyelimane nige yabo ikwakwalalele”. Na bwaite sauga iyamala yawasosi. ¹⁰Saimon Pita ana kaleya kelepana iniwisiyama mwa topwaoli lalakina ana topaisowa tenana ulaulana mena ikoutusi. Topaisowane esana Maliko. ¹¹Kabo Yeisu iwalolau Pita koina iba, “Am kaleya kelepana kupei-yavivilayoi ana kaba miya mena. Gubesi, am nuwatu yakato kamkamna komwana bwaimwa Tamagu iyeyama kani tabu yanunuma?”

Yeisu silawan Anasa manna mena

¹²Kabo tokaleya bodane me ali tobaguna yabo yo tabe siya Yudiya Nume Tabu kana pilisiman silaoma Yeisu sikabikalatan yo nimana sipanili. ¹³Siyogan silawan Anasa koina Yelusalema koina. Na Anasa iya Kaiyapa wainena tamana. Kaiyapa iya topwaoli lalakili ali tobaguna bwaine bolimene koina. ¹⁴Na tabe iya Kaiyapane tauna kona iwalolau ana boda Yudiya toloinao kolili ali miyagogo koina iba, “Nige wakakatai yakato ginauli namwanamwanaele tomo kaigeda iboita meuloili kaiweli na tabu tomo Yudiya meuloila taboboita Loma ana loina kaikaiwena koina.”

Pita ana uvala bagubagunana

(Madiu 26:69-70; Malika 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵⁻¹⁶Saugana Yeisu silalawan Anasa koina Saimon Pita yo tobenali yabo Yeisu mulina mena silau. Bwaine tobenali yabone Anasa ikatai namwanamwai. Mwa boda meuloina yo tobenali yabone silau numene kana gana kalona mena. Na Pita nige ilulusae na itotoloya ganane kana gamwa mena. Kabo tobenali yabone itagelakeile Pita igitai nige ilulusae kabo ipileyoi yo ilau iedeede gamwa kana togitekalatan sinene koina kabo Pita iyogan yo silusae. ¹⁷Kabo togitekalatanne sinene Pita ineliyan iba, “Kowa nuwana Yeisu ana tobenali yabo wa?” Kabo Pita iuvala iba, “Yau nigele.” ¹⁸Boniyainane itulutulu mwa topaisowao yo pilisiman mayau sipei ganane kalona mena yo simwasimwasiguli, yo Pita tabe ilusae kolili mekalikava simwasimwasiguli.

Anasa Yeisu ineliyan

(Madiu 26:59-66; Malika 14:55-64; Luka 22:66-71)

¹⁹Yo topwaoli lalakina Anasa Yeisu ineliyan kana tomuliyayao kaiweli yo tabe ana yakayakatai kaiwena. ²⁰Kabo Yeisu iwaloba, “Sauga meuloina yaedeede

tomo meuloili kolili mayale mena. Yo tabe yayakayakatai tomo Yudiya ali kaba miyagogo kolili nuwana Nume Tabu koina o ali nume tapwalolo kolili. Nige walo yabo yawawalo-wadam. ²¹Tawae kaiwena kuneliyagau? Siya analiyao yagu walo sibenalan kuneliyagili, yagu walo meuloina sikatai.” ²²Saugana Yeisu iwalo bwaine besiele kabo pilisiman yabo itotolo Yeisu dedeina mena papalina mena ikoi iyokoian iba, “Tawae kaiwena topwaoli lalakina kainana kuyamaisa bwaimwa besiele?” ²³Kabo Yeisu kainana iyamaisa iba, “Tem walo yabo yawalo-sapuli kuwalowen tomo meuloili kolili na sibenalan. Na tem yagu walo idudulai tawae kaiwena kusapi-papali-yau?” ²⁴Kabo Anasa Yeisu iyawasa mekana pani ilau topwaoli lalakina Kaiyapa koina.

Pita ana uvala labuina yo yaiyonana

(Madiu 26:71-75; Malika 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵Saimon Pita iyaele itotolo imwasimwasiguli mwa tomo yabo iwalolau koina iwaloba, “Kowa bwaine tomone ana tobenali yabo, awa?” Na Pita iuvalayoi iba, “Yau nigele.” ²⁶Topwaoli lalakina ana topaisowa yabo iya totouna kabona tenana Pita ikoutusi iwalolau Pita koina iba, “Kowa yagitaiwo Yeisu mekamkava Olibe dedeina koina, awa?” ²⁷Na Pita iuvalayoi, yo bwaine sauganane koina kamkam tauna ivalam.

Yeisu ana yatala Pailato manna mena

(Madiu 27:1-2,15-31; Malika 15:1-20; Luka 23:1-5,13-30)

²⁸Kaiyapa me ana bodao toloinao Yeisu sineliyan, imwawasi kabo siyawasa Pailato ana nume wasawasana koina. Na Pailato iya Loma tomona yo Sisa ipei Yudiya ali gavana na Yudiya dedeina iloiloianayan. Bwaite saugane koina malala boniboniyaina. Yudiya bodane nige silulusae gavana ana nume mena kisi tubuliyao ali loina yabo silikwai na siuladumdumli na mwalelikwa soina kannu nige sikakan.^m ²⁹Mwa koinaele Pailato iyawatagili yo Yudiya toloinao ineliyagili iba, “Tomo bwaite tawae ana pwanoli mwa koina kwayakewai?” ³⁰Kainana siyamaisa siba, “Tem nige naenaena yabo igiginauli nige sowasowana kakalaiyama koliwo.” ³¹Pailato iwaloba, “Wakalai kwalawan na kwabomayoi ami loina koina kwayatalayan.” Kabo Yudiya toloinaone siwaloba, “Komiu Loma ami loina nige itatalam-wagimai na tem kai tomo Yudiya ama loina kaginauli na mesabana ana boita kaloinayan.” ³²Bwaite besiele ilaoma na Yeisu ana walo iyamala yawasosi. Baguna iwalowenako ana boita kana lau kana koleya.ⁿ

m 18:28 Yudiya tubuliyao ali loina yakato siya nige Yudiya siya bwaimwa tomo dumdumli. Mwa Pailato iya nige Yudiya tomona mwa kaiwena Yudiya siwawalo yakato iya nige ali boda nige sowasowali silusae ana nume mena. **n 18:32** Siya Loma mumugali yakato toloinalikwa siyakeloseli, Yudiya mumugali nige besiele kaiwena siya Mosese ana loina simuliyaa.

³³Pailato ipileyoilusae ana nume mena kabo Yeisu iyoganama yo ineliyan iba, “Gubesi, kowa Yudiya ali kin o nigele?” ³⁴Yeisu kainana iyamaisa iba, “Walone bwaimwa kuwalowalowegiline kuboma am nuwatu mena o nuwana Yudiya siwalowen koliwo kaiwegu?” ³⁵Pailato Yeisu kainana iyamaisa iwaloba, “Nigele molosi. Yau nige Yudiya besi. Na kowa am tomoyao yo tabe topwaoli lalakili silawagiwoma koliyau. Nae esana uginauli mwa silawagiwoma koliyau?” ³⁶Yeisu iwaloba, “Yanuwa yaulina nige yau kaba loina. Tem besiele kagu tosaguwo sitoloma na sikaleya kaiwegu na tabu Yudiya toloinao sipapanyau. Na nigele, bwaite yanuwane nige yau kaba loina.” ³⁷Kabo Pailato ineliyan iba, “Mwa yakato kowa kin yabo?” Yeisu kainana iyamaisa iba, “Kubomayoi kuwalowenako. Bwaite iya kaiwena mwa yalaoma yanuwa yaulina mena sikabiyau na yawalo-masala tomo kolili walo yawasosi kaiwena. Analiyao siya nuwanuwali walo yawasosi sibenalan nuwanuwali yagu walo sibenalagili.” ³⁸Kabo Pailato iba, “Na walo yawasosine tawae?” Kabo Pailato iyawatagiliyoi Yudiya toloinao kolili iwaloba, “Nige yabo kana yakewa yalolobai koina na mesabana ana yatala yaloinayan. ³⁹Wakatai bolime kaigeda kaigeda mwalelikwa soina kana sauga koina tomo yabo nume pan mena imiyamiya yalivasi kaiwemi na iyawatagili. Gubesi, nuwanuwamiu komiu tomo Yudiya ami kin yalivasi kaiwemi?” ⁴⁰Kainana siyamaisa siyogayoga siwaloba, “Nigele, iya nigele. Nuwanuwamai Balabasi kulivasi.” Tomo Yudiya siwalo besiele. Na Balabasi iya toloinalikwa lalakina.

Tomo Yudiya ali samalulu mena Pailato Yeisu italamwan iboita
(*Madiu 27:26-31; Malika 15:15-26; Luka 23:24-25*)

19 ¹Pailato tokaleya iloinayagili Yeisu siyogan na siunui maina matumatuwana koina. ²Kabo samasamali sakosakonana sikalaili yo sipaisowai na sipwaom kulukuluna mena. Yo kaleko malamalawena sikalai besiele kin kana kaleko yo siyalikwa, ³yo silau koina na siwaloba, “Kagutoki, Yudiya ali kin kowa.” Kabo sikoi papalina mena. ⁴Pailato iyawatagiliyoi yo iwalolau Yudiya bodane kolili iba, “Kwabenabenali, kani yayawatagilanama wagitai na wakatai yakato nige yabo ana pwanoli yalolobai kana yakewa kaiwena na mesabana yaloinayan ana yatala.” ⁵Kabo Yeisu iyawatagili samasamali kulukuluna mena yo kana kwama malamalawena ilikwa. Mwa Pailato iwalo kolili iwaloba, “Wagitai, bwaite tomonaele.” ⁶Saugana topwaoli lalakili yo pilisimanwo Yeisu sigitai siwaloba, “Kwayakelose, kwayakelose.” Na Pailato kainali iyamaisa iwaloba, “Komiu kwaboma wakalai na kwayakelose, nige yabo ana pwanoli yalolobai na koina yayakewai na yawalo-masalan ana yatala kaiwena.”

⁷Na tomo Yudiya Pailato sisamalului siba, “Ama loina imiyamiya loinane iwawalo yakato iboita, kaiwena iwawalo yakato iya Yaubada

Natuna.” ⁸ Bwaite walone Pailato ibenalani mwa imatausi lalakina. ⁹ Kabo Pailato Yesu iyogan iluseyanyoi ana nume mena yo inelihan yoi iba, “Toweya koina kulaomaya?” Na Yesu nige Pailato kainana iyayamaisa. ¹⁰ Kabo Pailato iba, “Tawae kaiwena genuwam kuwaloma kolyau? Nige ukwakatai me yagu loina yakato sowasowana yalivasiwo yo sowasowana yaloinayagiwo siyakeloseo?” ¹¹ Yesu Pailato kainana iyamaisa iba, “Tem Yaubada nige loinane iyeyeyawa kolyo nige yabo am kaiwe imiyamiya kolyau. Na iya italam-wagau kolyo ana pwanoli ilalakisosi kabo kowa am pwanoli.” ¹² Bwaite sauganane koina Pailato kamwasa iloyaloyai na tem Yesu ilivasi. Na iyamo tomo Yudiya siyogayoga siwaloba, “Tem tomo bwaimwa kulivasi kowa nige Sisa ana eliyam. Kaiwena tem yaiya ibomayoi iwaloba ‘yau kin’ iya Sisa isinali.” ¹³ Saugana Pailato Yudiya ali walone ibenalan Yesu iyogan-iyawatagilima mayale mena tomo Yudiya meuloili manli mena. Kabo Pailato imiyasio toyatala ali kaba miya mena bwaite kaba miyane nume dedeina mena esana veku kamwasa. Na kaina Ibeliu koina siba Gabada. ¹⁴ Bwaite sauganane koina ilaoko ipwasinasina na sauga katububu mwalelikwa soina kanna kaiwena. Kabo Pailato iwalolau Yudiya kolili iba, “Ami kinwa iyaelete.” ¹⁵ Na siya Yudiya siyoga siba, “Kulowasiyan kulowasiyan. Kulawan kuyakelose.” Pailato ineliyagili iba, “Nuwanuwamui ami kin yayakelose?” Na topwaoli lalakili kainana siyamaisa siwaloba, “Nige yaboyoi ama kin bwaimwanamo Sisa iboma.” ¹⁶ Kabo Pailato Yesu italamwan kolili na siyakelose. Mwa Loma tokaleyayao Yesu siyogan silawan.

Yesu siyakelose

(*Madiu 27:32-44; Malika 15:21-32; Luka 23:26-43*)

¹⁷ Tokaleyayaone siloinayan ibomayoi kana kelose ikewai yo iyawatagili ilau Yelusalema kana gana dagelana mena dedeine esana kulukulu tuwatuwana yanuwana, kaina Ibeliu siwaloba Goligota.^o ¹⁸ Yo bwaite koina siyakelose. Na tomo labui mekanakavao siyakeloseli, yabo ulaulana mena na yabo gegebana mena. ¹⁹ Pailato kilakilala yabo ilele na iloinayagili kelosene kewana mena situtu-yapatu, bwaite lelelelene iba, “Bwaite Yesu game Nasaleta, Yudiya ali kin.” ²⁰ Yudiya sibaibaiwa lelelele bwainene sowasowali siyasili kaiwena dedeinane Yesu koina siyakelose nige mamalawena ali taonne Yelusalema koina. Mwa silele kaina yaiyona kolili kaina Ibeliu, kaina Latin yo tabe kaina Giliki koina. ²¹ Yudiya topwaoli lalakili silau Pailato koina siwaloba, “Inamwanamwaele tem tabu kulelele ‘Yudiya ali kin’ na kulele ‘Tomo bwaite iwawalo yau Yudiya ali kin.’” ²² Na Pailato kainali iyamaisa iwaloba, “Tawae yaleyako bwaimwa iyaele yaleyako.” ²³ Saugana tokaleya Yesu siyakelose

o 19:17 Goligota kana katai koyane kana koleya besiele tomo kulukuluna

kabo kana kaleko sikalai yo sisoiyagili sibomayoi yoli esopali kolili, kaigeda kaigeda kana kaleko ikalai. Na kana kwama malamalawena tabe imiyamiya. Bwaine kaleko kaigeda koina sikona nige kana tubwe ipapagan, ²⁴mwa siwaloba, “Tabu taiigali na venu mena taloyai tem yaiya ibaguna kwamane ikalai kana kwama.” Siginauli besiele na Buki Tabu ana walo ilaoma iyamala yawasosi iwaloba, “Kau kaleko sisoiyagili yo venu mena siloyai yaiya kau kwamane kani ikalai.” ²⁵Kelosene salina mena sinesineo esopali sitotolo, Meli iya Yesu sinana yo Meli kanakava kikiuna yo Meli yabo iya Kaliopasi wainena yo Meli yaboyoi ilaomaya yanuwa Magidala koina. ²⁶Yesu manna ilobi sinana igitai yo tobenaline iya imulolososi koina salina mena itotolo mwa iwalolau sinana koina iba, “Sine, bwaimwa natum.” ²⁷Besiele tobenaline koina iwalolau iwaloba, “Bwaimwa sinam.” Sauganane koina tobenaline Yesu sinana iyogan ilawan ana nume mena ikawa-sina-yan kabo igite-kalatan.

Yesu ana boita

(*Madiu 27:45-56; Malika 15:33-41; Luka 23:44-49*)

²⁸Yesu ikatai yakato ana paisowa meuloina imwawasi, kabo iwaloba, “Galogalogu imagu.” Walone bwaite iwalowen na mesabana Buki Tabu ana walo ilaoma iyamala yawasosi. ²⁹Na oine malumaluluna mekomwana imiyamiya bwaine koina kabo balou sikalai yo siyalakwa oinene koina yo mayau yabo esana isopi lagalagana koina sisakona yo siyagaseyan Yesu sopana mena. ³⁰Saugana inuma kabo iwaloba, “Imwawasi.” Mwa Yesu galagalona itapwai yo yawasina imwawasi.

Yesu lusulusuna dedeina mena sisakona

³¹Bwaine kaliyatenane Yudiya ali kaliyate katububu kaiwena kikiunamo ali Sabati iyatubu yo kaliyatenane koina kani mwalelikwa soina siginauli. Mwa Yudiya toloinao genuwali Yesu yo toboitane labuine kwapiliyao sitaketake kelose mena Sabati kana sauga koina. Mwa koina silau yo Pailato koina sikawanoi na tem iwalolau tokaleya kolili na Yesu yo yoli labuine kaekaeliyao sikogoluli na siboita mwayamwayau, na kwapiliyao sikele-kaisulu-wagili. ³²Pailato italam kabo tokaleyayao silaoma yoli labuine sitaketake Yesu mekalikava kelose mena kabo kaigeda kaena sikogoluli yo silau yaboyoine koina besiele tabe. ³³Na saugana silau Yesu koina sigitai Yesu iboitako mwa nige kaena sikogoluli. ³⁴Kabo tokaleya yabo wamali ikalai yo Yesu lusulusuna dedeina mena isakona kabo kwasine yo waila sididi-yawatagilima. ³⁵Na tomo yabo ibomayoi ginauliline igitaili manna mena mwa iwaloba walo yawasosi yo ikatai ana walo dudulaina iwalowalo na mesabana komiu tabe kwameli. ³⁶Ginauline bwaite siyawatagili na Buki Tabu ana walo-masala iyamala yawasosi iwaloba, “Kani nige tuwatuwana yabo itatagolu.” ³⁷Yo besiele

Buki Tabu ana walo-masala yabo iba, “Tomo bwaine sisakona sauga muli mena kani sikilala yakato ali Mesaiya siunuyamate.”

Yeisu sipei salai mena

(Madiu 27:57-61; Malika 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸Yo ginauli bwaite meuloina simwawasi, kabo tomo yabo esana Yosepa, iya Alimadiya tomona, ilaoma yo Pailato koina Yeisu yona ikawanoiyana. Na Yosepa bwaite iya Yeisu kana tomuliya yabo yo inuwabui wadam mena kaiwena imatausi Yudiya toloinao kolili. Pailato italam kabo ilau Yeisu yona ikalai. ³⁹Nikodimo ilau Yosepa mekanakava, iya Nikodimone baguna ilau Yeisu koina boniyai mena. Nikodimo ana laune koina olo labui bwalaili namwanamwali ikalaili bwaimwa yabo esana mula yo yabo esana aloe siebwelili na kali polowe besiele teti (30) kilogelam. ⁴⁰Yeisu yona sikalai yo olone bwalaina namwanamwana sisau koina yo kaleko malamalawena namwanamwana yona koina sisuma. Siginauli bwaite besiele kaiwena tomo Yudiya mumugali tem ali toboita sipepeili salai mena kani siginauli besiele. ⁴¹Dedeine koina Yeisu siyakelosene kawasi kana koleya namwanamwana imiyamiya bwaine dedeine koina salai waluwaluna sikeli imiyamiya nige sauga yabo toboita yabo sipepei koina. ⁴²Yeisu yona sipei salaine koina kaiwena salaine nige imamamalawesosi kelosene koina yo tabe kikiunamo Yudiya ali Sabati, bwaimwa kita ala Satade, kani iyatubu, kaiwena sauga ilaomako.

Yeisu ana toloyoi

(Madiu 28:1-8; Malika 16:1-8; Luka 24:1-12)

20 ¹Yo wiki kana kaliyate bagubagunana bwaimwa kita ala Sabati malala boniboniyaina naga dabwelo imwamwalisae na Meli Magidala ilau salai mena mwa igitai salai kana kokaukausi vekune siyatapipili-suwalanako. ²Kabo isagena ipileyoi ilau Yeisu ana tobenaliyao labui Saimoni Pita yo yabo iya Yeisu imulolososi koina kolili iwaloba, “Ala Taubala yona sikele-yawatagilanako salai mena, yo toweya sipeiya nige yakakatai.” ³Kabo Pita mekanakava tobenaline silau salai mena. ⁴Yoli labuine sisagena mwa tobenaline yabo isagena baguna ana eliyam Pita isagena-gabaen mwa iyawatagili baguna salai mena. ⁵Yo igitelusa Yeisu yona kana sumamo kaleko igitaili na iyamo nige ilulusae. ⁶Muli mena Pita iyawatagili idudulaimo ilau ilusae salai mena. Yeisu yona kana sumamo kaleko igitaili bwaine koina, ⁷yo tabe igitaiyoi kalekone kulukuluna kana suma. Nige mekanakava yona kana suma na kana koleya besiele tomo simouli na sipei yakasali. ⁸Kabo tobenaline iya toyawatagili bagunane salai mena muli mena tabe besiele ilusae kabo igitai mwa imeli. ⁹Na iyamo nige naga nuwali imamayale Buki Tabu ana walo-masala yakato Yeisu kani kaliyate yayiona koina boita mena itoloyoi. ¹⁰Kabo yoli labuine sipileyoi silau ali nume mena.

Yeisu ana yawatagili Meli Magidala koina
(*Madiu 28:9-10; Malika 16:9-11*)

¹¹Meli iyaele salai gana mulina mena itotolo na ivalavalam. Me ana valam na iboeboe salai mena, ¹²kabo anelose labui igitaili kali kwama mayamayalena simiyamiya Yeisu ana kaba keno mena, yabo kulubwawa mena na yabo kaegigi mena. ¹³Kabo anelosene Meli sineliyan siba, “Sine, tawae kaiwena kuvalavalam?” Kabo kainali iyamaisa iwaloba, “Yagu Guyau yona sikalaiyako na nige yakakatai toweya koina sipei.” ¹⁴Saugana iwalo bwaite besiele kabo itagelakeile igitai Yeisu itotolo na nige ikakatai yakato iya Yeisu. ¹⁵Kabo Yeisu ineli iwaloba, “Sine tawae kaiwena kuvalavalam? Yaiya kuloyaloyai?” Meli ibatoko nuwana iya pwalawesi kali togitekalatan yabo kabo iwalo koina iba, “Taubala, tem yagu Guyau yona ukwalaiyako kuwalowen kolyau toweya koina kupei na yalau yakalai.” ¹⁶Yeisu iwalolau koina iba, “Meli”. Kabo Meli itagelakeile yo kaina Ibeliu mena iwaloba, “Laboni”. Na walo bwaite kana katai toyakayakatai. ¹⁷Yeisu iwalolau koina iba, “Tabu kisi ukwabitonagau kaiwena nige naga yasasae Tamagu koina. Na kulau kaukavao kolili kuwalo yau yalalau Tamagu koina yo Tamamiu, yagu Yaubada yo ami Yaubada.” ¹⁸Yeisu ana walo iyemwawasi kabo Meli Magidala ipileyoi ilau iedeededede tobenaliyao kolili iba, “Guyau yagitai”. Yo tawae Yeisu kainana iwalowen Meli koina iwalowegili kolili.

Yeisu ana yawatagili ana tobenaliyao kolili
(*Madiu 28:16-20; Malika 16:14-18; Luka 24:36-49*)

¹⁹Kabo wiki kana kaliyate bagubagunana, bwaimwa kita ala Sabati, lolaunane koina, Yeisu ana tobenaliyao nume yabo koina silusae, yo gamwa sikausi, na kalona mena simiyamiya, me ali matausi siya Yudiya toloinao kaiweli. Kabo Yeisu itolo-mayale luwaluwalili mena, mwa kolili iwaloba, “Daumwali kolimiu.” ²⁰Yo muli mena nimana yo dedeina iyakenayagili, kabo tobenaliyao siyaliyaya kaiwena ali Guyau sigitai. ²¹Yo Yeisu tabe iwaloyoi kolili iba, “Daumwali kolimiu. Tamagu iya iyawasayau, yo yau tabe kani besiele yayawasamiu.” ²²Ana walo bwaine iwalowegili kabo yawasina iyui-panaisan ana tobenaliyao kolili iwaloba, “Yaluyaluwa Tabuna wakalai. ²³Tem tomo ali pwanoli kwanuwatu-pwaikili, Yaubada kani inuwatu-pwaikili. Na tem tomo ali pwanoli nige kwanunuwatu-pwaikili besiele kani Yaubada nige inunuwatu-pwaikili.”

Yeisu ana yawatagili Tomasi yo kanakavao kolili

²⁴Na Yeisu iyawatagilyoi ana tobenaliyao kolili, kalikava yabo esana Tomasi iya esana yaboyoi Didiluwaluwa iya nige mekalikava. ²⁵Saugana Tomasi ilaoma kanakavao ana wasa siwolena siwaloba, “Ala Guyau

kagitai.” Kabo Tomasi iwalolau kolili iwaloba, “Kanasiga mangu mena yagitai yo nimagu yapei nimana gaina kolili yo lusulusuna gaina pwawati mena sisasakona kabo yakawa-yawasosi.” ²⁶Wiki kaigeda imwawasi mulina mena tobenaliyao meuloili simiyamiya nume kalona mena Tomasi mekalikava. Gamwa sikausili na iyamo Yesu itolo-yawatagili luwaluwalili mena iwaloba, “Daumwali kolimiu.” ²⁷Kabo Yesu iwalolau Tomasi koina iwaloba, “Nimagu ugitaile na nimam kupei koina. Yo nimam kuyagayan na kupei wamaline leleyanane gulana mena dedeigu mena. Tabu nuwalabulabui na kumeli.” ²⁸Mwa Tomasi iba, “Kowa yagu Guyau yo yagu Yaubada.” ²⁹Kabo Yesu iwalo koina iba, “Tomasi, kaiwena ugiteyau mwa kumeli. Na siya nige sigigiteyau simeli, Yaubada kani iwalo-muloloi.”

Yoni ana walo-masala buki bwaite kaiwena

³⁰Yesu ginauli kaba nuwapwanopwano sibaibaiwa iginaulili tobenaliyao manli mena na nige meuloili yaleleleli buki bwaite kalona mena. ³¹Na walo bwaite yaleleli na mesabana kwameli yakato Yesu iya Mesaiya, Yaubada Natuna, na ami meline koina kani yawasi yawasosi esana mena kwalobai.

Yesu ana yawatagili tobenali yoli seben kolili

21 ¹Muli mena Yesu iyawatagili yoi ana tobenaliyao kolili kalita Taibiliya dekawana mena. Ana yawatagili kolili bwaite besiele. ²Saimon Pita, Tomasi iya esana Didiluwaluwa, Nataniela iya ilaomaya yanuwa Kena koina Galili dedeina mena yo Sebedi natunao labui mekalikavao tobenaliyao labui. ³Saimon Pita iwalolau kolili iba, “Yau yalalau yagomana.” Kabo siwaloba, “Kai kalalawa tabe.” Mwa silobi simwalisae ali waga mena yo silau siyaoyaoni boniyai meuloina na bwaine boniyainane koina nige kikiuna iye yabo siyayakona.

⁴⁻⁸Malala kikiuna dabwelo itunsae kabo Yesu ilobi dekawa mena itolo. Tobenaliyaone Yesu sigitai na nige sikakatai yakato iya Yesu. Kali mwayaga nige imamamalawe Yesu koina nuwana besiele andeledi mita. Mwa iyoga kolili iba, “Eliyamwao, tabu iye yabo kwayayakona?” Kainana siyamaisa siwaloba, “Nigele.” Kabo iwalolau kolili iwaloba, “Ami yagidane wagabaen ami wagane dedeina mena ulaulamiu mena na kani iye tupwana kwayakona.” Kabo yagida sigabae-yatalu kalita mena mwa nige sowasowali sitabeisin waga mena kaiwena iye sikona sibaibaiwasosi. Kabo tobenaline, iya Yesu imulolososi koina, iwalolau Pita koina iwaloba, “Bwaine iya Guyau.” Saugana Pita walone bwaite ibenalan kabo kana kwama ikalai ilikwa mwa ikapusele-kaisulu kalita mena ituba isae dekawa mena. Na tobenaline tupwaliyaone muli mena kabo waga mena siwose-saema yo ali yagida sitabei siseyan dekawa mena kaiwena dekawa nige imamamalawe kolili. Ali yagida iye ipowon.

⁹Saugana sisaema waga mena sikaisulu sigayosae dekawa mena sigitai mayau yo iye tupwali kau mena simiyamiya yo tabe besiele pwalawa. ¹⁰Kabo Yeisu iwalo kolili iwaloba, “Iye tupwana wakalailima na tagabulawagili mayau mena.” ¹¹Mwa Pita ilobi imwalisae waga mena na yagida iniuli-seyan magu mena. Yagidane koina iye lalakili sibaibaiwa sikona kali baibaiwa besiele andeledi pipti tili (153) na iyamo yagidane nige itataigali. ¹²Yeisu iwalolau kolili iwaloba, “Kwalaoma wakekan.” Na nige yabo yaiya ineneli ‘yaiya kowa?’ kaiwena sikataiyako iya ali Guyau. ¹³Kabo Yeisu ilau beledi ikalai yo iwolena kolili yo tabe iginauli besiele iye kolili. ¹⁴Bwaite Yeisu ana yawatagili yaiyonana ana tobenaliyao kolili ana toloyoima ana boita mulina mena.

Yeisu yo Pita ali edeedede

¹⁵Kabo ali kekan mulina mena, Yeisu Saimon Pita ineliyan iba, “Saimon, kowa Yoni natuna, kumulolo koliyau kabo muli mena siya kamkavao kolili?” Kabo Pita Yeisu kainana iyamaisa iba, “Besiele Guyau, ukwataiyauko yamulolo koliwo.” Kabo Yeisu iwaloba, “Yagu lamiyao ugitekalatagili.” ¹⁶Yeisu ana neli labuina iwaloba, “Saimon, kowa Yoni natuna, kumulolososi koliyau?” Yo Pita iba, “Besiele Guyau, ukwataiyauko yamulolo koliwo.” Kabo Yeisu iba, “Yagu sipiyao ugitekalatagili.” ¹⁷Yeisu ana neli yaiyonana iwaloba, “Saimoni, kowa Yoni natuna, kumulolo koliyau?” Pita katena ikamkamna kaiwena Yeisu meyaiyona ineliyan iwaloba, “Kumulolo koliyau?” Pita iba, “Guyau, ginauli meuloina ukwatailiko. Ukwataiyako yamulolo koliwo.” Kabo Yeisu iba, “Yagu sipiyao ugitekalatagili. ¹⁸Yo yawalo yawasosi koliwo am sauga kilakai koina kuboma kam kwama kulikwali na toisabo dedei koina nuwanuwam kulau koina kani koina kulau. Na tem am sauga tautaubala kani nimam kuyagayagili na tomo uloili nimam sipanli, na toisabo dedei koina nige nuwanuwam kulau koina bwaine dedeine koina kani silawagiwo.” ¹⁹Yeisu walo bwaite iwalowen Pita ana boita sabi yakelosena kaiwena na ana boitane koina Yaubada esana ikeleisin. Kabo Yeisu iwaloba, “Pita, kumuliya koliyau.”

Yeisu me ana tobenaliyao ali edeedede kalikava Yoni kaiwena

²⁰Pita itagelakeile yo tobenaline Yeisu imulolososi koina igitai, na tobenaline iya kekan kana sauga mena imiyasio Yeisu salina mena yo sauganane koina ineliyan iba, “Guyau, yaiya kani iwalo-masalagiwo?” ²¹Saugana Pita tobenaline igitai kabo ineli Yeisu koina iba, “Guyau, tomone bwaite iya kani gubesi?” ²²Yeisu kainana iyamaisa iwaloba, “Tem nuwanuwagu kani imiyamiya kanasiga yapileyoima. Bwaimwa kowa nige am dedei. Bwai kumuliyamo koliyau.” ²³Kabo wasa mwakomwakota yabo ilau tomeliwo kolili yakato Yeisu iwawalo tobenaline kani nige

iboboita. Na iyamo Yeisu nige iwawalo besiele yakato kani nige iboboita. Na iwaloba, “Tem nuwanuwagu kani imiyamiya kanasiga yapileyoima. Bwaimwa kowa nige am dedei.” ²⁴Tobenaline iya ginauliline kaiweli iwalo-masala kolimiu bwaite yau. Yo buki bwaite yau yalele. Yagu walo-masalane siya walo yawasosi. ²⁵Yeisu ginauli sibaibaiwa tabe iginaulili besiele. Na nige meuloili yaleleleli bwaite buki koina. Tem ana paisowa kaigeda kaigeda taleleli buki mena kani yanuwa yaulina buki ikalapowon.